

Leto XX. Štev. 215

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka. Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1934 V MEDNARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
V OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZA-
NOSTI Z „BORBO“

PETI DAN DRŽAVNIŠKEGA OBISKA TURŠKEGA PREDSEDNIKA DŽELALA BAJARJA V JUGOSLAVIJI

Ljubljana je pozdravila g. Dželala Bajarja

Okoli 80.000 ljudi je navdušeno vzklikalo dragemu gostu v spremstvu predsednika FLRJ Josipa Broza-Tita

Ljubljana, 7. sept. — Ogromna množica ljudi je danes v svečano okrašeni Ljubljani pozdravila visokega gosta, predsednika turške republike g. Dželala Bajarja, ki je v spremstvu predsednika FLRJ Josipa Broza-Tita stopil na slovenska tla. Več kot uro pred prihodom vlaka so bile polne ljudi že vse ulice, po katerih so se visoki gostje z ljubljanske železniške postaje odpeljali na Bled.

Vsa Ljubljana se je za to priložnost nadela v nadvse svečano obleko. Ulice so okrašene z zastavami in napismi, na katerih je izražena dobrodošlica visokim gostom. Dobro uro pred prihodom vlaka se je na peronu železniške postaje zbrala častna četa, kmalu po šesti uri pa so bili zbrani na postaji tudi predstavniki ljudske oblasti, političnega in kulturnega življenja, vojske in množičnih organizacij s predsednikom Ljudske skupščine LR Slovenije tovarišem Miho Marinkom na čelu.

Se so v zraku donele topovske salve, ko je ob 17.54 pripeljal vlak na ljubljansko postajo. Nasmejan je stopil iz vlaka najprej g. Dželal Bajar, za njim pa v sinji maršalski uniformi predsednik Josip Broz-Tito. K njemu je najprej stopil predsednik Ljudske skupščine LR Slovenije tovariš Miha Marinko in toplo pozdravil predsednika obeh zaveznih republik. G. Dželal Bajar in predsednik Tito sta se nato pozdravila še s predsednikom Izvršnega sveta LR Slovenije tov. Borisom Kraigherjem, predsednikom odbora za gospodarstvo Ljudske skupščine LRS Ivanom Mačkom, podpredsednikom Izvršnega sveta LR Slovenije dr. Marijanom Brecljem, predsednikom MLO Ljub-

ljane dr. Marijanom Dermastjo in generalnim podpolkovnikom Radijem Jovanovićem.

Godba je zaigrala turško in jugoslovansko himno in predsednik Dželal Bajar ter predsednik Tito sta se po rdeči preprogi podala proti častni četi. V strumenem koraku je pred visokim gostom prikorakal komandir častne čete in podal raport.

Predsednika obeh zaveznih republik sta si v spremstvu pribočnikov ogledala častno četo, nato pa je tovariš Marinko predstavil visokim gostom člane Izvršnega sveta ter predstavnike političnih in kulturnih organizacij, in sicer tov. Ivana Regenta, Ferda Kozaka, Jožeta Rusa, Mavricija Borca, Zorana Poliča, Bo-

Visokega gosta v spremstvu maršala Tita so pozdravile v Ljubljani ogromne množice ljudi

Slavnostni pozdrav Trbovelj in Celja

Zidani most, 7. sep. — Ea svoji poti v Slovenijo sta visoka državnik Turčije in Jugoslavije doživela v Zidanem mostu nadvse prirčen sprejem. Na lepo okrašeni železniški postaji, kjer so se med zelenjem vile številne jugoslovanske in turške zastave, se je do-

bro uro pred prihodom »sinjega vlaka« zbralo več tisoč ljudi iz Trboveljskega okraja. Skoraj 2000 jih je s posebnim vlakom in kamioni prišlo tudi iz Celja in okolice.

Ko je točno ob 16.40 »sinji vlak« privozil na železniško postajo, so iz množice zaorili navdušeni pozdravi. Ljudje so neprekinjeno vzklikali predsedniku turške republike in načelniku predsedniku maršalu Titu. Pred vagonom, v katerem je potoval predsednik turške republike Dželal Bajar, so se zbrali, čim se je vlak ustavil, okrajni funkcionarji. Predsednika Turške republike je v imenu prebivalstva pozdravil predsednik OLO Tine Gosak, mala Trboveljčanka pa je nasmejanemu predsedniku izročila lep šopek rdečih nageljnov. Ves dobre volje se je predsednik sklonil skozi okno in med ovacijami množice pozdravljal ljudi ter se jim zahvaljeval za lep sprejem. Po petih minutah je »sinji vlak« z obema visokima državnikoma in njunim spremstvom nadaljeval pot proti Ljubljani.

Gorenjska je slavnostno sprejela dragega gosta

Bled, 7. sept. Po vsej poti od Ljubljane do Bleda so prebivalci pozdravljali predsednika Turčije Bajarja in predsednika Jugoslavije maršala Tita. Le redki odseki ceste so bili brez ljudi, zlasti pa je bilo ob naseljih vse živo in prebivalstvo je navdušeno mahaloz zastavicami obeh držav ter pozdravljalo ugledne goste.

Ko se je kolona pomikala iz Ljubljane proti Gorenjski, je bila gosta množica ljudi zlasti ob Litostroju, pozneje spet v St. Vidu, Mednu in Medvodah. Prebivalci Kranja so se ob cesti zbrali že od Gaštije naprej. Prav tako so prisrčno sprejeli goste tudi v Radovljici in Lescah, blejske ceste pa so bile tako napolnjene, kot še pri nobenem sprejemu. Gostje so se skozi špalir odpeljali do vile »Bled«, kjer bo nočjo predsednik maršal Tito priredil na čast predsedniku Bajarju slovesen sprejem.

Zagreb v zastavah sprejel predsednika naših dveh zaveznih republik

Zagreb, 7. sept. Iz bosanskega industrijskega centra Zenice, kjer je visokega gosta iz zaveznice Turčije in predsednika Tita snoči navdušeno sprejelo 25.000 ljudi ter sta si skupno ogledala naš največji metalurški kombinat, se je nadaljevalo njuno potovanje v Zagreb. Ogromne množice so ju davi tudi v glavnem mestu Hrvatske sprejele z velikimi manifestacijami zaveznice prijateljstva. Dželal Bajar si je dopoldne ogledal zagrebški velesejem, zagrebški tovarne in Moderno galerijo. Tudi predsednik republike Tito si je ogledal zagrebški velesejem. Opoldne je bilo svečano kosilo pri predsedniku Sabora Hrvatske dr. Vladimiru Bakariću. V prvih popoldanskih urah pa sta se predsednika zaveznih republik s svojim spremstvom odpeljala proti Ljubljani.

Zagreb, 7. sept. (Tanjug) Davi sta prispela v Zagreb predsednik turške republike Dželal Bajar in naš predsednik republike Josip Broz Tito s člani svojega spremstva. Predsednikoma obeh držav so priredili v glavnem mestu Hrvatske svečan sprejem in jima izkazali najvišje državne časti.

Posebni vlak, s katerim sta se pripeljala predsednika Bajar in Tito, je prispel v Zagreb ob pol osmih. Njun prihod so najavili z 42 topovskimi streli.

Predsednika Bajarja in predsednika Tita je pozdravil predsednik Sabora Hrvatske dr. Vladimir Bakarić ter jima želel dobrodošlico. Zatem je visokemu gostu predstavil podpredsednika Izvršnega sveta Hrvatske Ivana Krajačiča in Božidarja Maslarića, predsednika zagrebškega MLO Vječeslava Holjevca in komandanta zagrebške vojne oblasti generalnega polkovnika Kosto Nagyja. Nato je godba zaigrala turško in jugoslovansko himno, predsednika držav pa sta v spremstvu svojih pribočnikov pregledala častni bataljon. Ob tej priložnosti je predsednik Bajar pozdravil vojske v srbohrvaščini.

Nato je predsednik Bakarić predstavil gostu visoke funkcionarje Hrvatske, med njimi podpredsednika Sabora Karla Mrzovčiča in Nikolo Sekulića, člane Izvršnega sveta Hrvatske, podpredsednika Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti Mirolava Križića in predstavnike generalitete JLA.

Ob izhodu z železniške postaje so pionirji predsednika Bajarja in Tita obsuli s cvetjem. Pred-

Na zagrebškem velesejmu

Dopoldne je predsednik republike Turčije Bajar s svojim spremstvom obiskal Zagrebški velesejem. Z visokimi turškimi gosti so na velesejem prišli podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Rodoljub Čolaković, podpredsednik Izvršnega sveta Hrvatske Ivan Krajačič, predsednik MLO Zagreba Vječeslav Holjavec in druge jugoslovanske osebnosti. Ob vstopu v jugoslovanski paviljon je predsednika republike Turčije pozdravil direktor velesejma Ivan Snidaršič. Zatem sta mu deček in deklica izročila šopka cvetja, predsednik Bajar pa ju je objel in poljubil.

Predsednik Bajar se je na velesejmu zlasti zanimal za stroje, ki jih izdelujejo v naših tovarnah. Tako je prošil za podrobnejša obvestila o tekstilnem stroju, ki ga serijsko izdelujejo v Zagrebu, o električnem mlinu, kakor tudi o izdelkih jeseniške železarne.

Med enournim obiskom na velesejmu je g. Bajar obiskal tudi turški paviljon.

V zagrebških tovarnah

Po ogledu zagrebškega velesejma je predsednik Bajar s svojim spremstvom in podpredsednikom Izvršnega sveta Sabora Ivanom Krajačičem obiskal tovarno električnih strojev »Rade Končar«. Predsednika Bajarja sta pozdravila direktor inž. Rundić in predsednik delavskega sveta Milošević. Ko si je ogledal nekaj oddelkov tovarne, je zapisal v spominsko knjigo: »Vse, kar sem videl, me je zadovoljilo. Cestitam! Direktor Rundić je izročil predsedniku Bajarju v dar album s slikami tovarne.

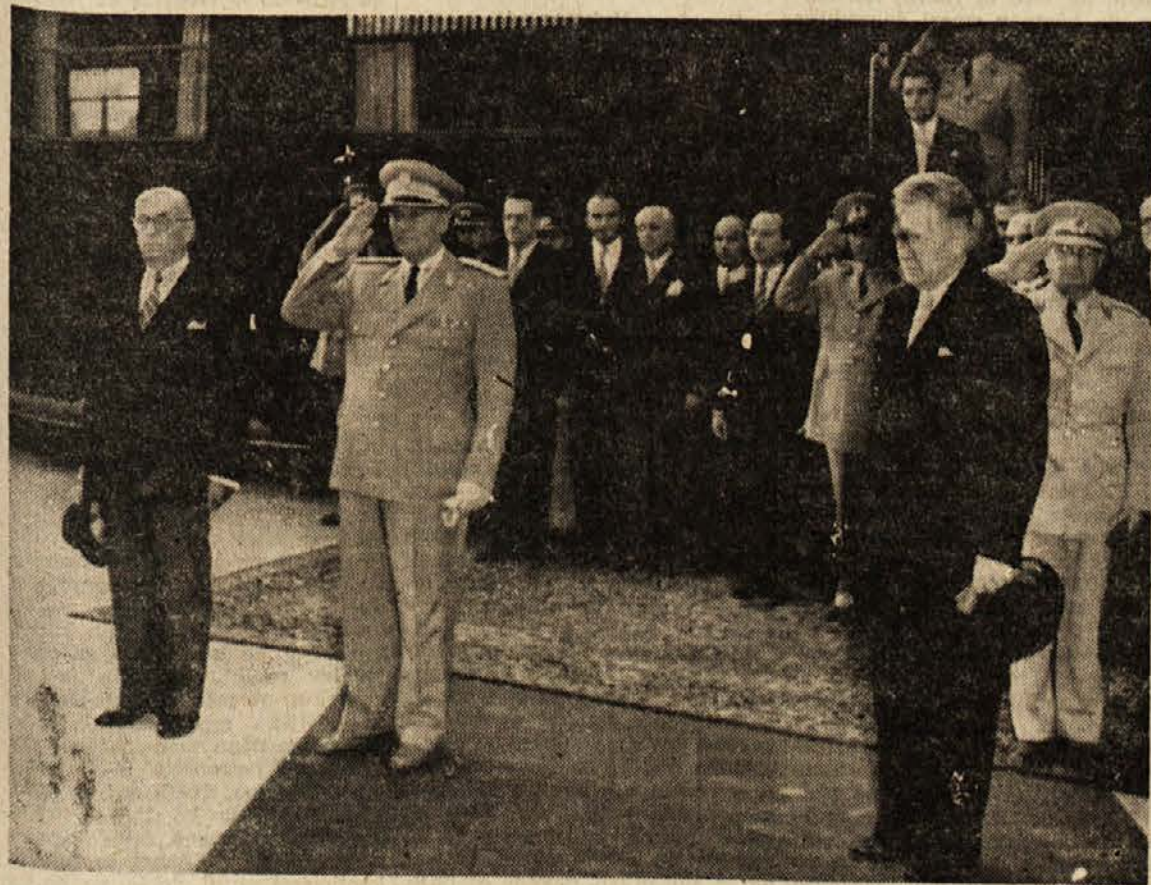
Zatem si je predsednik Bajar ogledal tovarno parnih kotlov in tovarno orodnih strojev »Prvomajska« blizu Zagreba.

Visoke goste je pozdravil ob vstopu v tovarno parnih kotlov direktor inž. Drago Paranos in jih zatem skupaj s predsednikoma delavskega sveta in uprav-

Vremensko napoved

za sredo, 8. september

V zahodni in severni Sloveniji zmerno, v popoldanskih urah pa pretežno oblačno s krajevnimi plogami. V ostalih krajih spremenljiva oblačnost. Zjutraj po kotlinah spremenljiva oblačnost. Zjutraj po kotlinah megla. Temperatura ponoči od 9 do 13 stopinj, podnevi pa od 24 do 29 stopinj.

Predsednika Dželal Bajar in Josip Broz-Tito med igranjem državnih himen na ljubljanski železniški postaji

SVETOZAR VUKMANOVIĆ - TEMPO O NAČRTU ZVEZNEGA DRUŽBENEGA PLANA ZA LETO 1955

Referat na seji gospodarskih odborov Zvezne ljudske skupščine

Beograd, 7. sept. Govorec si noči pred odboroma za gospodarstvo obeh domov Zvezne ljudske skupščine, je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović razložil osnovna načela naše gospodarske politike v prihodnjem letu in opozoril na razloge, zavoljo katerih Zvezni izvršni svet ni mogel poslati Skupščini dokončnega osnutka zveznega družbenega plana za to leto.

Stirje poglobitvi razlogi so, zavoljo katerih Zvezni izvršni svet ni mogel skupščini poslati dokončnega osnutka zveznega družbenega plana za leto 1955.

»Prvič,« je dejal tov. Vukmanović, »Zavodu za gospodarsko planiranje se ni posrečilo zasnovati takšnih gospodarskih instrumentov v razdelitvi dohodka, ki bi ne zavirali razvoja delovne storilnosti in razvoja proizvodnih sil sploh. Zvezni izvršni svet je namreč določil načela o razdelitvi dohodka, in sicer takšna, da gospodarski instrumenti pri razdelitvi dohodka ne glede na odnose med republikami in odnose med komunami ne bi smeli zavirati razvoja delovne storilnosti, razvoja proizvodnih sil. Zvezni izvršni svet je pri tem poudaril, da morajo biti ti gospodarski instrumenti, nasprotno, tako zasnovani, da bodo pospeševali razvoj delovne storilnosti, spodbujali razvoj proizvodnih sil. Seje pozneje — takšno nalogo je dobil Zavod za gospodarsko planiranje — bo treba videti, kakšne popravke je treba z drugimi gospodarskimi instrumenti uveljaviti, da bi republike prišle v kolikor toliko enakopraven položaj pri razdelitvi dohodka, da bi prišle tudi komunice v enakopraven položaj itd.

Pri obdelavi tega vprašanja — to pa je, zdi se mi, bistveno vprašanje celotnega našega gospodarskega razvoja, celotnega našega gospodarskega sistema — se Zveznemu zavodu za gospodarsko planiranje ni posrečilo najti prave rešitve. Pri preverjanju med javno razpravo po gospodarskih podjetjih smo ugotovili, da bi bilo tako možno izigravati gospodarske instrumente davka na dohodek, in sicer s tem, da bi povečali število delovne sile, da bi povečali nekvificirano delovno silo po podjetjih, da bi povečali neobdavčeni

del dohodkov, povečali sredstva v komunah in podjetjih itd. Praktično pomeni to, da bi podjetje in komunice, če bi ostali v veljavi predlagani instrumenti, našli način, da s povečanjem nekvificirane delovne sile povečajo del dohodka, ki pripada njim itd. Prav zato, ker razširjeni sestanek koordinacijskega odbora ni imel na razpolago dovolj podatkov, da bi mogel presoditi, ali predlagani instrumenti zagotavljajo spodbujanje raz-

voja delovne storilnosti, smo se postavili na stališče, da je treba dati osnutek družbenega plana v širšo razpravo, in sicer kot predlog Zavoda za gospodarsko planiranje. Seje tedaj, ko se bo v javni razpravi pokazalo, da predlagani gospodarski instrumenti zagotavljajo uresničenje zgornjih načel, ki jih je postavil izvršni svet, šele potem bi takšen osnutek družbenega plana obravnavali na seji Zveznega izvršnega sveta.

Naš gospodarski sistem ne sme ovirati, ampak razvijati proizvodne sile

To vprašanje je namreč, kot sem že prej dejal, bistveno vprašanje in zato je treba organizirati najširšo razpravo v komunah, podjetjih, v društvi ekonomistov, inženirjev in tehnikov itd. Tako bomo lahko našli skupno rešitev, ki bo zagotovila uveljavljanje načela, da naš gospodarski sistem ne sme ovirati, temveč nasprotno razvijati proizvodne sile.

Potemtakem predlagamo, naj bi ne zavirali razprave v Ljudski skupščini, temveč jo nasprotno organizirali, organizirali v Ljudski skupščini konstruktivno razpravo, katere cilj bi bil, najti boljše instrumente in boljše rešitve, ki bi zagotovile uveljavljanje načel, o katerih sem prej govoril.

Ker nismo mogli sprejeti osnutka družbenega plana, oziroma ker nismo mogli sprejeti gospodarskih instrumentov glede razdelitve davka na dohodek, nismo mogli obravnavati niti odnose med republikami, ki so po mojem mnenju druga važna praznina v tem osnutku družbenega plana,« je nadaljeval Svetozar Vukmanović. »Odnosi med republikami namreč v osnutku sploh niso dani. Niso pa dani in ni jih videti prav zato, ker nismo uredili prvega vprašanja, se pravi vprašanja, katere gospodarske instrumente je treba uveljaviti. Seje z ureditvijo tega vprašanja v tem smislu, da bodo gospodarski instrumenti razvijali boj za zvišanje delovne storilnosti, šele tedaj bo nastalo vprašanje, kako zagotoviti čim enakomerniji razvoj republik, oziroma, kako zagotoviti z drugimi instrumenti, da bi se gospodarsko manj razvite republike razmero-

ma hitreje razvijale od gospodarsko bolj razvitih in da bi tako v glavnem odstranili razlike v njihovem razvoju.

Tretja praznina, ki je v osnutku družbenega plana prišla do izraza, je v tem, kako preprečiti stalno naraščanje cen, ki ga opažamo na trgu. V nasprotju s tistim, kar določa osnutek družbenega plana, se kaže letos težnja po stalnem naraščanju cen. Zato je nujno najti instrumente v našem gospodarskem sistemu, ki bodo delovali proti tej težnji. Težnja po stalnem naraščanju cen je sad raznih okoliščin v našem gospodarstvu, toda eden izmed najvažnejših momentov je po mojem mnenju zaprtost našega gospodarstva nasproti zunanjemu trgu (zaradi plačilnega debalansa) in ta zaprtost našega trga omogoča umetni monopolizem tudi tam, kjer ga ni. V tem osnutku pa ni takšnih instrumentov, ki bi vsaj preprečevali takšno pojavo (če jih ni možno določiti odstraniti), ki pa so nujni ne glede na to, ali gre za administrativne ali gospodarske instrumente (predpisovanje najvišjih cen, večje obdavčenje akumulacije, ki nastaja z navijanjem cen itd.). Težnja po naraščanju cen je mož-

no preprečiti. Seveda je možno težnjo odstraniti šele z uravnoteženjem naše plačilne bilance in s tem, da bomo omogočili konkurenco tujih proizvajalcev na našem notranjem trgu.

Naposled, četrta velika praznina v planu je vprašanje odnosov v razdelitvi dohodkov med komunami in podjetji. Gre za načela, ki jih je treba postaviti v družbenem planu glede razdelitve dohodkov med komunami in podjetji. Dejansko gre za to, kako se bo formalni plačni sklad podjetij. Razen tega je to vprašanje zelo občutljivo tudi zato, ker gre za problem, kako zavarovati podjetje pred instrumenti komunice, v tem smislu namreč, da njeni instrumenti ne bodo destimulativni za podjetje. Podjetje je treba zavarovati v tem smislu, da bodo instrumenti komunice zasnovani tako, da bo podjetje spodbujeno k temu, da bo zniževalo gnotne stroške, zmanjševalo delovno silo, povečevalo proizvodnjo itd. Zato je nujno to vprašanje proučiti z vidika, o katerem sem zgoraj govoril.

Svetozar Vukmanović je zatem poudaril, da vprašanja, o katerih je govoril, pomenijo podlago celotnega gospodarskega problema. Najti pravilno rešitev vseh vprašanj, pomeni urediti eno izmed glavnih vprašanj socialističnega gospodarjenja. Nadalje je poudaril, da je upravičena kritika, da naš dosedanji sistem v bistvu ne spodbuja razvoja delovne storilnosti, temveč da nasprotno, pospešuje povečanje števila delavcev. Razne analize, izdelane po podjetjih, kažejo, da je v le-teh precej delavcev nepotrebno zaposlenih. Svetozar Vukmanović sodi, da bo takšen položaj trajal vse do tlej, dokler bo davčna osnova temeljila na dohodku na enega delavca. Zato je treba poiskati rešitev v drugi smeri.

Osnovna načela gospodarske politike

Podpredsednik Vukmanović je v nadaljevanju izjavil, da razloži osnovna načela gospodarske politike v prihodnjem letu, ki so prišla do izraza v osnutku družbenega plana. Čeprav le-teh niso mogli obravnavati na seji Zveznega izvršnega sveta, pa vprašanja, na katera je opozoril osnutek zveznega družbenega plana, je poudaril Svetozar Vukmanović, niso samo delo Zveznega zavoda za gospodarsko planiranje, temveč je ta osnutek izraz gospodarske politike, ki jo uveljavlja Zvezni izvršni svet, oziroma pomeni konkretizacijo te politike.

Bistvene značilnosti te gospodarske politike, ki jo nameravamo uveljaviti v prihodnjem letu in ki je izražena v osnutku družbenega plana, je Svetozar Vukmanović označil takole:

»Ena bistvenih značilnosti naše gospodarske politike v prihodnjem letu je nadaljevanje politike postopnega prehoda od izgradnje bazične industrije h kmetijstvu in predelovalni industriji. Ko smo že pri tem vprašanju, moram pripomniti, da so glede tega nekateri drugačenega mnenja. Ker je naše kmetijstvo zaostalo in ker ima sprito njegove zaostalo naše gospodarstvo v celoti velike izgube, sodijo nekateri, da je treba napraviti nagel prehod od izgradnje bazične industrije na kmetijstvo in predelovalno industrijo. Praktično gre za to, da bi zaustavili oziroma zavirali dela pri izgradnji bazične industrije in preusmerili več sredstev v kmetijstvo in predelovalno industrijo. Če govorimo konkretno, se pravi to, zaustaviti, oziroma zavirati razvoj Zenice, Iljasa, Vreša, Siska itd. Takšno mnenja smo v Zveznem izvršnem svetu zavrnili. Sodimo, da je naša država storila veliko, da bi zagotovila nakup opreme iz tujine. Vi vidite, da imamo sprito plačilnega debalansa veliko škodo v gospodarstvu. Vidite pa tudi, da smo vzlic temu v lanskem in predlanskem letu zagotovili precejšnja devizna sredstva, s katerimi smo kupili in naročili opremo. Oprema prihaja, je že prišla, kajti vsa ta podjetja morajo začeti obratovati leta 1955. To je razvidno iz osnutka družbenega plana in samo majhno število podjetij bo začelo obratovati v prvem četrtletju 1956. To velja za tovarne viskoze, za železarno v Nikšiću in nekatere obrate v Zenici in Iljasi. Ta dela samo deloma segajo v prvo četrtletje 1956. Zato bi takšno ravnanje praktično pomenilo ohromitev sredstev, ki so bila vložena v gradivo, domačo opremo in opremo iz tujine na teh objektih.

To je eno. Važno pa je tudi

to, da naše gospodarstvo komaj čaka, da bi ta podjetja začela obratovati, da bi dala po dolgi vrsti let izgradnje proizvođa našemu gospodarstvu. Zeno nismo začeli graditi včeraj, temveč 1. 1948-49, in jasno je, da komaj čakamo, da bo začela obratovati. Sodimo, da roka za zaključek del, denimo Zenice, ne bi bilo treba podaljšati. Skratka v Izvršnem svetu, oziroma v koordinacijskem odboru je prevladalo mnenje, da je nujno potrebno, da ne storimo naglih nervoznih preobratov v investicijski izgradnji.

Skratka, mi lahko normalno zaključimo izgradnjo bazične industrije in se usmerimo na postopno preusmerjanje na kmetijstvo in predelovalno industrijo. V osnutku družbenega plana se da javno razbrati, kako bo potekalo to preusmerjanje. Letos znašajo kreditna sredstva za izgradnjo bazične industrije okrog 110 milijard din. Že prihodnje leto se bodo zmanjšala na 80 milijard, 1956. leta pa na kakih 20 do 30 milijard. Teh 20 do 30 milijard din pa bomo v glavnem porabili za izgradnjo električnih central itd., ker so to novi energijski objekti, ki smo jih začeli graditi letos in lani. Vse to pomeni, da teče ta razvoj normalno, da bomo v smeri dograditve bazične industrije in postopnega preusmerjanja na kmetijstvo in predelovalno industrijo. Sem proti sleherni nervozni, proti slehernemu nervoznemu preobratu v investicijski izgradnji.

Potem ko je navedel konkretne primere, katere podjetja zahtevajo nove kredite za izgradnjo, je Svetozar Vukmanović poudaril, da bi bilo treba z družbenim planom zagotoviti, da bi najprej krili potrebe kmetijstva in predelovalne industrije, in šele potem bi upoštevali nove objekte bazične industrije. To naj bi bilo načelo, po katerem bi bilo treba obravnavati zahteve nekaterih gospodarskih podjetij, panog itd.

Predstavnik Zveznega izvršnega sveta je nadalje opozoril na to, da mora v tem osnutku družbenega plana priti močnejše do izraza teza, da je treba v prihodnjem razdobju industrijo motorjev postaviti na dnevni red.

Svetozar Vukmanović je zatem govoril o očitkih, ki jih je slišati v zadnjem času, češ da zaostajamo z energetske baze v republikah in češ da bi bilo treba prenehati z izgradnjo ostale industrije, vsa sredstva pa preusmeriti na izgradnjo energetske baze. Seveda se za temi očitki skriva dejansko težnja po tem, da bi podaljšali izgradnjo bazične industrije in odložili iz-

boljšanje kmetijstva ter predelovalne industrije. Pritrditi tem pripombam, je poudaril Svetozar Vukmanović, bi pomenilo napraviti korak nazaj v naši investicijski izgradnji in določiti objekte za izgradnjo ne več v upravnih organih, temveč v skupščini. Po mojem mnenju bi bilo treba vso to stvar tako postaviti, da ni treba priznavati nobenih olajšav tovarnam, ki so bile zgrajene brez zagotovljene energetske baze. To pomeni, da bo vsak investitor dobro premislil, ali se mu izplača sezidati tovarno, ki nima zagotovljene energije. Če pa bomo posredovali pri slehernem izmed teh vprašanj, potem ne bo ostalo ničesar niti od našega novega sistema v investicijski izgradnji niti od naše politike pospeševanja izgradnje kmetijstva in predelovalne industrije.

Potem ko je poudaril, da ni za to, da bi vzpostavili nekakšen tog režim in da je treba v izjemnih položajih stvari reševati posamezno, je Svetozar Vukmanović prešel na drugo poglavito načelo naše gospodarske politike, ki je izražena v osnutku družbenega plana, se pravi

Kakšno politiko bomo uveljavljali v kmetijstvu

V osnutku družbenega plana je uveljavljeno načelo, da je treba vlagati sredstva, s katerimi bomo čimprej zvišali donos po hektarju. V naši politiki razvoja kmetijstva imamo dejansko dve alternativni. Ena je povečanje zasejanih površin, druga pa zvišanje donosov. Povečanje zasejanih površin pride v poštev, toda to je po mojem mnenju drugovrstno vprašanje. Prvenstveno vprašanje je pri nas zvišati donos po hektarju. Zakaj ti dve vprašanji razlikujem? Zato, ker povečanje zasejanih površin zahteva večje investicije. Dejansko gre pri tem za melioracije. Za zdaj nisem za to, da bi dali kakave večje sredstva v te namene, čeprav tega vprašanja prav nič ne zapostavljam. Nasprotno, mi moramo stalno reševati to vprašanje, iz leta v leto povečevati sredstva za osvajanje novih zasejanih površin. Toda prvenstvena naloga za nas je zdaj in v prihodnjem razdobju povečanje donosov, uveljavljanje agrotehničnih ukrepov, da bi povečali donos po hektarju. Če primerjamo donose po hektarju v naši državi z donosi po hektarju v drugih državah, bomo videli, da je naše kmetijstvo zelo zaostalo. Zakaj? Predvsem zato, ker naša semenska služba ni dobro organizirana. Prav tako ni dobro organizirana naša služba za izboljšanje kmetijstva sploh. Po razdobju administrativnega upravljanja gospodarstva smo kmetijstvo v glavnem prepustili stihiskemu razvoju, odpravili smo vmešavanje administrativnih organov v vprašanja, ki zadevajo izboljšanje proizvodnje, z ničim nismo tega nadomestili in nismo vzpostavili novih organov za izboljšanje kmetijstva. Seje malo kasneje smo začeli intenzivnejši boj za to, da bi kmetijska posvetstva, vzorne postaje in inštituti postali organi za izboljšanje kmetijstva.

Svetozar Vukmanović je poudaril, da je treba izboljšati semensko službo, nabavljati umetnega gnojila in uporabo agrotehničnih ukrepov. Izboljšati je treba tudi delo veterinarskih postaj in postaj za zaščito rastlinstva. V tem oziru je treba ne samo posvetiti dovolj pozornosti organom, ki bodo uveljavljali ukrepe, temveč določiti tudi večja proračunska sredstva. V osnutku družbenega plana nismo mogli zagotoviti teh sredstev, ker gre za sredstva, ki sodijo v proračune republik in okrajev.

Pripomniti hočem, da je treba te ukrepe za izboljšanje kmetijstva spraviti v sklad z ukrepi, ki so v zvezi s povečanjem kreditnih sredstev, namenjenih razvoju kmetijstva. Čeprav sodimo, da so ta sredstva precej majhna, večjih nismo mogli zagotoviti. Povečali smo jih v primeri z lanskim letom samo za dve milijardi in v sedanjem razdobju so ta sredstva res nezadostna. Več bi morali storiti glede sredstev za izboljšanje kmetijstva, kot smo storili za prihodnje leto. Toda bilanca tega ne dovoljuje. Če se bo pokazalo, da bilanca to dovoljuje, sem za povečanje kreditnih sredstev, namenjenih kmetijstvu. Toda na žalost po mojem mnenju to ni mogoče. To bi bilo moč doseči samo z zvišanjem davčne stopnje, se pravi, če bi povečali sredstva,

ki jih ima na razpolago federacija. Sodim pa, da bi to prizadelo komunice in podjetja. Toda to vprašanje bi lahko sprožili v okrajih in republikah, naj le-te temu vprašanju posvetijo ustrežno pozornost.

Svetozar Vukmanović je zatem opozoril, da tudi glede tega vprašanja niso vsi istih misli. Eni sodijo, da je treba dati čimveč sredstev kmetijstvu, ne glede na to, za kaj jih bo kmetijstvo uporabilo. Po mojem mnenju bi takšno orijentacija pomenila razmetavanje finančnih sredstev in prav zato bi bilo treba dobro premisliti, zakaj bomo ta sredstva uporabili. — Mar je za nas nujno, da večina sredstev gre za nove melioracije? Sodim, da v sedanjih razmerah ni. Za namakalna dela? To da. Tu je treba dati največ sredstev, kolikor seveda dovoli bilanca. Ali je za nas nujno, da gre v sedanjih pogojih večidel sredstev za izboljšanje vinogradov in sadovnjakov v vseh krajih naše države? Sodim, da je to nujno samo v nekaterih krajih (v Dalmaciji itd.). Potemtakem se je treba v investicijski izgradnji v kmetijstvu nujno usmeriti na nakup mehanizacije, na nakup živine, na izboljšanje sadovnjakov in vinogradov, na namakalna dela itd.

Zato je v osnutku družbenega plana predvideno tudi poblastilo Izvršnemu svetu, da izvede te preusmeritve med letom.

Po drugi plati sodijo nekateri, da je v kmetijstvu najvažnejša stvar pšenica in da je to vprašanje treba posebej urediti, da je to ključno vprašanje, ki ga je treba obravnavati ločeno od kmetijstva in v ta namen vložiti vsa sredstva. Po mojem mnenju so tudi takšna pojmovanja nepravilna. Mi ne moremo razvijati kmetijstva, če nimamo dovolj investicij in materiala za široko potrošnjo. To se pravi, da je vprašanje blaga za vas eno izmed vprašanj, ki neposredno vplivajo na razvoj kmetijstva. Isto velja tudi za industrijsko-tehnično podlago za razvoj kmetijstva.

Svetozar Vukmanović je zatem govoril o cenah kmetijskih pridelkov, o čemer so mnenja različna. Nekateri naši ekonomisti sodijo, da je vprašanje razvoja kmetijstva v bistvu vprašanje cen v kmetijstvu. To pomeni, da razširjena reprodukcija v kmetijstvu poteka iz kmetijstva samega, to se pravi iz povečanih dohodkov kmetovalcev, individualnih kmetov, kmetijskih posestev itd. Tudi v tem primeru sem za to, da se oprezo lotimo tega vprašanja. Predvsem nismo še dovolj proučili pojavov, ki se dogajajo v razširjeni reprodukciji na vasi. Po mojem mnenju je treba pri tem temeljito proučiti naslednje vprašanje: ali bo povečanje cen kmetijskih pridelkov v prid razširjeni reprodukciji ali pa bo namenjeno povečanju standarda kmetijskih množic. Nastane vprašanje ali nam v sedanjih etapi našega razvoja ustreza, da začasno povečamo standard kmetijskih množic, pri tem pa zavremo gospodarski razvoj. Pri vsem tem namreč ni dvoma, da mora povečanje standarda nekoga obremeniti. Breme pa bi padlo v tem primeru bodisi na Armado — sredstev za Armado pa v sedanjih mednarodnih razmerah ne moremo zmanjšati — bodisi na račun zaviranja gospodarskega razvoja. Mi vemo, da so države, ki so ubrale to pot, ki so urejale vprašanje kmetijstva prek zvišanih cen, zašle v precejšnjo zagato, ker je takšna politika privedla do zaviranja gospodarskega razvoja. Kmetijstva ni moč izboljšati, če sočasno ne gradimo tudi industrije.

Na koncu svojega izjavljanja je Svetozar Vukmanović govoril o devizni politiki, poudarjajoč, da le-ta temelji na kar najbolj togem administrativnem sistemu, ki škodi gospodarskemu razvoju in ustvarja monopolizem na trgu. Toda kaže, da nam neuravnotežena plačilna bilanca, je poudaril Svetozar Vukmanović, vsiljuje takšno rešitev v zunanji trgovini. Pripomniti pa je, da bodo predlagani ukrepi vendar privedli do dveh stvari: do določenih stabilizacij v nabavi uvoznih surovin in v kolikor toliko znosnih tečajev na obračunskem mestu za nakup pomožnih potrebščin za industrijsko reprodukcijo. Sicer pa bo drastično onemogočen uvoz luksuznih potrebščin in investicijske opreme. Koeficienti so tako sestavljeni, da bo takšen uvoz praktično nemogoč. Sprito sedanjih razmer v bilanci so takšni koeficienti nujni, dokler pa bo to trajalo, ne moremo reči.

Na svidenje, dragi rojaki!

Okrog 350 izseljencev, ki so po dolgih letih obiskali svoje rojstne kraje, se je včeraj vrnilo v Francijo

Ljubljana, 7. septembra

Danes dopoldne je bil ljubljanski kolodvor prizorišče prirske slovesnosti. Naši izseljenci iz Francije, ki so prišli 17. avgusta na obisk v domovino, so se po obisku pri svojcih zbrali k odhodu. Neutrudno je igrala železničarska godba na peronu slovenske narodne pesmi, a še tako vesele melodije domačih pesmi niso mogle pregnati ganljivo žalostnih občutkov ob slovesu.

V tej skupini izseljencev so bili po večini rudarji, ki so pred leti

dostil jih je bilo, ki so sklenili prihodnje leto ponoviti prijeten obisk. Toda, tudi ti sklepi in ponavljanje se vzklik »nasvidenje!« v preminih niso mogli udušiti solz v očeh. Tam je jokala ostarela mati, poslavljajoč se od sina, dve sestre se nista mogli ločiti iz objema, pa tudi starejši možki so se, neskrivno ginjenje, poslavljali od odhajajočih svojcev.

Tovarišice iz Izseljenske matice pa so, ko je zapiskal vlak, gotovo v desetletne stilske roke devetim otrokom slovenskih staršev iz Francije, ki so prišli na obisk v domovino

Slovo na ljubljanskem kolodvoru

odšli iz naših črnih revirjev v borbo z kruhom v tujino, po večini v Metz in Merlebach. Že nekaj let sem je postal običaj, da se poleti, ko nastopi čas dopustov, iz teh krajev zberejo skupine, ki pridejo nekatere prvič, druge že po večkrat na kratek obisk k svojem v staro domovino.

»Bilo je prelepo,« »Hitro, prehitro je minilo,« take in podobne vzklike slišal na kolodvoru, ko so odhajajoči poslednjič stiskali roke svojem in znanec in prav

na povabilo in stroške Izseljenske matice. Preživeli so nekaj prelepih tednov v domu Vladimirja Nazorja v Crikvenici, od koder so se prav težko ločili, saj jih je bila večina prvič na morju in prvič v domovini.

Okrog četrta na enajst se je vlak z okrog 350 izseljenci premaknil in stotile rok so se stegnile z ročici v rakah v poslednji pozdrav s perona in z oke odhajajočega vlaka, od koder so mahali še dolgo, vse dokler jim ni kolodvor izginil iz pred oči.

M. N.

Z obiska predsednika Dželala Bajarja

Nadaljevanje s 1. strani

tovarne Melška si je g. Bajar ogledal tovarniške oddelke in serijo 50 rezkalnih strojev, ki jih bodo kmalu poslali v Turčijo. Predsedniku Bajarju so tudi tu podarili album s fotografijami tovarniških izdelkov.

V Moderni galeriji

Visoki gostje so se zatem odpeljali, toplo pozdravljeni od šte-

vilnih Zagrebčanov, v Moderno galerijo, kjer jih je pozdravil podpredsednik Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti, književnik Miroslav Krleža. Predsednik Bajar in njegovo spremstvo so si ogledali dela jugoslovanske upodabljajoče umetnosti. Medtem ko so bili visoki gostje v Moderni galeriji, se je pred poslopjem zbrala množica ljudi, ki so predsedniku prijateljske Turčije priredili prirsčne ovacije.

V gosteh pri predsedniku Sabora

Predsednik Sabora Hrvatske Vladimir Bakarić je priredil opoldne na čast predsedniku republike Turčije Dželalu Bajarju svečano kosilo, katerega se je kot gost udeležil tudi predsednik republike Josip Broz-Tito. Pred kosilom je Vladimir Bakarić podaril predsedniku Bajarju kip Frana Kršinića »Ribiče«, Pericevo sliko »Dalmatinska krajina« in dva albuma s slikami o industrijski izgradnji Hrvatske. Podobne albume je podaril tudi obrambnemu ministru Ethemu

Menderesu in ostalim članom Bajarjevega spremstva. Predsednik Bajar pa je Vladimiru Bakariću podaril svojo sliko s posvetilom, njegovi soprogji pa broško. Podpredsedniku Ivanu Krajačiću je podaril uro in cigaretnico.

Na svečanem kosilu pri predsedniku Bakariću so bili člani Bajarjevega spremstva, kakor tudi naši funkcionarji, ki spremljajo predsednika: podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Rodoljub Colaković, državni pod-

tajnik za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler in drugi.

Gostje na kosilu so bili tudi podpredsednika Sabora Hrvatske Karlo Mrazović in Nikola Sekulić, podpredsednik Izvršnega sveta Sabora Božidar Maslarić, člani izvršnega sveta Hrvatske, generaliteta z generalnim polkovnikom Kosto Nagyom na čelu in drugi.

Na poti v Slovenijo

Predsednik republike Turčije Dželal Bajar in naš predsednik Josip Broz-Tito sta s svojim spremstvom ob pol treh popoldne odpotovala v Ljubljano.

Na postaji je godba zaigrala turško in jugoslovansko himno, predsednika Bajar in Tito sta na peronu pregledala častni bataljon in se poslovila od visokih funkcionarjev ter javnih in kulturnih delavcev in konzularnih predstavnikov, ki so se zbrali k slovesu.

Pred postajo je množica Zagrebčanov prirsčno pozdravila predsednika prijateljske Turčije.

Predsednik Tito na zagrebškem velesojmu

Zagreb, 7. sept. (Tanjug.) Predsednik republike Josip Broz Tito je v spremstvu predsednika Sabora Hrvatske Vladimirja Bakarića obiskal danes dopoldne zagrebški velesojm. Predsednik republike je sprejel in pozdravil direktor velesoja Ivan Snidaršić, ki mu je tudi razkazal jugoslovanske paviljone. Predsednik Tito si je ogledoval velesojm okrog dve uri ter se zanimal za razstavljene proizvode.

Ob odhodu z velesoja je predsednik republike poudaril, da je opazil velik napredek naše proizvodnje, ter je pohvalil organizacijo velesoja.

Maršal Tito med prebivalci Dobove

Krško, 7. sept. Med več tisočglavo množico krškega okraja, ki je danes popoldne od Dobove do Sevnice pozdravljala vlak s predsednikom Bajarjem in maršalom Titom, so imeli prebivalci obmejne Dobove prav posebno srečo. Ko je dvorni vlak z visokimi gosti ob 15. prispel na postajo, je pozdravila prihod dragih zaveznikov in našega vodstva gasilska godba s turško in jugoslovansko himno. Medtem ko so iz vagona, v katerem je počival predsednik Bajar, prosili, da zaradi utrujenosti našega gosta ne bi bilo nobenega uradnega sprejema, pa se je kmalu nato pojavil na oknu svojega vagona nasmejani maršal Tito in izstopil iz vlaka.

V imenu več stoglave množice domačinov ga je pozdravil sekretar Okrajnega komiteja ZKS za krški okraj Franci Kolar, nakar je maršal Tito obšel po-

stajo ter izrazil željo, da bi zaradi hude vročine rad posedel v bližnji gostilni.

Navdušena množica, ki je dragemu gostu neprenehoma vzklikala, je pospremila tovarka Tita do gostilne Polovič, v kateri je Maršal ob točlini mizi prosil za pivo. Še pred tem pa ga je ena izmed ženic, ki so čakale na postaji, vsa ginjena objela in mu srčno zaželela, da bi nam dolgo, dolgo živel. Ves nasmejan jo je tovariš Tito vprašal, koliko let mu še želi, nakar mu jezenica odgovorila: »Vsaj še sto let.«

»To bi bilo pa le malo preveč,« se je nasmejal tovariš Tito, okoli katerega se je potem zbralo mlado in staro. Otroci so mu nanosili pravkar nabranih cvetic, mu začeli deklamirati svoje pesmice, najpodjetnejši pa so splezali pod njegovo mizo do njega in ga obdali s cveticami.

Ko se je zadržal med ljudmi dobre pol ure, je tovariš Tito vidno dobre volje nadaljeval pot proti Ljubljani. Nasmejan množici je mahal s svojega okna, v vazi na njegovi mizi pa so že stale cvetice, natrgane na dobovskih poljih v prisrčen in iskren pozdrav našemu dragemu Maršalu. (T. g.)

Predsednik Dželal Bajar na izviru Bosne

Predsednika zaveznških republik Turčije in Jugoslavije na poti po naši domovini

PRIPRAVE ZA KONFERENCO DEVETIH

Francija znova v zagati

Pariz, 7. sept. (AFP.) Glasilo socialistične stranke »Populaire« poroča, da se Mendès-France skrbno pripravlja na konferenco devetih v Londonu. Časnik se sprašuje, ali bo predsednik francoske vlade vnovič ostal v manjšini. »Da bi dosegel uspeh,« pravi »Populaire«, »mora uveljaviti kompromisno rešitev ali pa sprejeti predloge drugih, kolikor bi bili sprejemljivi za francosko narodno skupščino. Priznamo, da stvar ni lahka, saj Mendès-France veliko tvega s pričajo predlogov, katerih namen je ponovna oborožitev Nemčije v okviru Atlantskega pakta. Takšne predloge bi skupščina le težko sprejela. Predsednik vlade bo ne glede na odločitev v Londonu zahteval največja poročila proti obnavljanju nemške nacionalne vojske,« pravi »Populaire«.

Konservativni »Figaro« opozarja, da Francija še ni odgovorila, ali se strinja s tem, da bi se 14. septembra začela londonska konferenca in sodi: »Nemara želi Mendès-France počakati, da bi bil razčiščen francosko-nemški nesporazum, ki je nastal po glasovanju v francoski narodni skupščini.« Vsekakor pa je malone zanesljivo, da ne bo sprejel noben predlog pred sejo francoske vlade, ki naj bi bila ta teden.

Skandinavci hočejo sodelovati

Oslo, 7. sept. (AFP.) Konservativni »Aftenposten« je predlagal, naj se Norveška in Danska udeležita konferenco devetih 14. septembra v Londonu. Časnik meni, da ni nobena dežela bolj zainteresirana za udelež-

bi Nemčije v zahodnoevropski obrambi kakor Norveška in Danska in da je zavoljo tega bistvenega pomena, da lahko ti dve deželi sodelujeta s prizadežitvami deželami v razpravi o nevarnosti, ki tiči v oborožitvi Nemčije in v drugih praktičnih in psiholoških problemih, ki izhajajo iz tega.

ZDA za konferenco

Washington, 7. sept. (AFP.) V ameriških uradnih krogih izjavljajo, da so ZDA priprile odgovore na britanski predlog za konferenco devetih držav, na kateri bi proučevali sodelova-

nje Nemčije v zahodnoevropski obrambi. V ameriških diplomatskih krogih izražajo zadovoljstvo, da bo ta konferenca omogočila izraziti Zahodni Nemčiji njeno stališče do tega vprašanja še pred sestankom sveta Atlantskega pakta.

V Washingtonu pa nočejo povedati nič določnejšega o predlogu, naj bi bila konferenca 14. septembra v Londonu. Na londonski konferenci bi namreč zastopal ZDA John Foster Dulles, ki se trenutno mudi na Filipinih in ki bi moral, če se hoče udeležiti konference, opustiti svoj napovedani obisk na Formozi in na Japonskem.

Bonnška vlada privolila

v angleško pobudo za vključitev Zahodne Nemčije v Atlantski pakt

Bonn, 7. sept. (Tanjug.) Kanceler Adenauer je sprejel britanskega visokega komisarja Millerja. Seznanil ga je baje s stališčem zahodnonemške vlade do bližnje konference devetih držav o Nemčiji. Podrobnosti o tem niso bile objavljene.

Adenauer je baje v načelu sprejel britansko koncepcijo ureditve zahodne - nemškega vprašanja in oborožitve. Po tem načrtu naj bi ustvarili evropski sistem poročev v okviru Atlantskega pakta. V tem sistemu bi bile razen držav članice EOS tudi druge evropske države. Zahodna Nemčija bi smela ustanoviti določen vojaški kontingent, ki bi bil pod nadzorstvom in bi se ob soglasnosti članic sistema lahko tudi povečal. Britanski načrt določa še način, kako naj bi Zahodna Nemčija postala suverena. Tri zahodne velesile naj bi objavile deklaracijo o suverenosti Zahodne Nemčije, medtem ko bi se bonnska vlada po tem formalnem dejanju časno odrekla večini suverenih pravic, tako da bi zahodne velesile še nadalje obdržale politično nadzorstvo nad Zahodno Nemčijo.

Britanski visoki komisar bo baje še danes obvestil vlado o doseženem soglasju glede tega načrta. Trdijo, da britanska in zahodnonemška vlada sodita, da bi bil takšen izhod po zavrnitvi EOS sprejemljivejši tudi za Francijo. Miller se je razgovar-

jal tudi z državnim tajnikom v zunanjem ministrstvu Hallsteinom. Adenauer je dopoldne sprejel tudi ameriškega visokega komisarja Jamesa Connanta.

— Z VSEH STRANI SVETA —

JUŽNI VIETNAM

Neodvisnost še letos

Saigon, 7. sept. (Reuters.) Vrhovni poveljnik francoskih čet v Indokini general Paul Ellis je davi izjavil, da se je Francija odločila dati Vietnamu popolno neodvisnost še pred 31. decembrom.

ZDA

Nov mednarodni jezik

Washington, 7. sept. (AFP.) Na svetovnem kongresu kardiologov, ki bo v Washingtonu od 12. do 17. septembra, bodo privikar govorili v novem mednarodnem jeziku »interlingva«. »Interlingva« je kombinacija francoskega, španskega, italijanskega in portugalskega jezika. Ta jezik baje lahko razume vsakdo, ki govori enega izmed omenjenih jezikov.

KITAJSKA

Državna intervencija v zasebnem gospodarstvu

Peking, 7. sept. (Nova Kitajska.) Kitajska vlada je sklenila delno nacionalizirati zasebna podjetja, ki izdelujejo blago za splošno potrošnjo in jih spreminjajo v mešane družbe ob sodelovanju države. Agencija poudarja, da je ta ukrep nov korak k postopni socializaciji kitajskega gospodarstva.

Vabilo japonskim parlamentarcem

Tokio, 7. sept. (AFP.) Kitajska vlada je povabila japonski parlament, naj pošlje svojo delegacijo v Peking na obisk. Parlament je vabilo sprejel. To bo druga japonska parlamentarna delegacija, ki bo obiskala Kitajsko. V prvi so bili le predstavniki levih socialistov v japonskem parlamentu.

FRANCIJA

Prebivalstvo se množi

Pariz, 7. sept. (Reuters.) Francoski nacionalni inštitut za statistiko je objavil, da šteje Francija po zadnjem popisu prebivalstva 42,7 milijona prebivalcev. Prebivalstvo je v zadnjih sedmih letih naraslo za nekaj več kot 2 milijona ljudi.

ZAHODNA NEMCIJA

Hitlerjevski vojni zločinec izpuščen iz zaporov

Werte, 7. sept. (P.) Britanske oblasti so danes izpustile tviskega Hitlerjevega generalnega majorja in komandanta oklopne divizije »Hitlerjeva mladina« vojnega zločinca Kurta Mayerja. Mayer je bil obsojen na smrt, ker je dal ustreliti 18 znanstvenih vojskih ujetnikov, kasneje pa so mu smrtno kazen spremenili v došmrtno ječo, nato pa na 15 let ječe.

TUNIS

»Neodestur« spet legalna stranka

Tunis, 7. sept. (AFP.) Tu so ponovno odprli sedet taniške nacionalistične stranke »Neodestur«, ki so ji priznali legalno delo. Ob tej priložnosti je prišlo v Tunis do velikih manifestacij pristašev Neodestura.

PORTUGALSKA

Vprašanje mednarodnih opazovalcev

Lizbona, 7. sept. (AFP.) Portugalska vlada je poslala indijski vladi novo noto, v kateri zahteva prost prehod čez indijsko ozemlje za mednarodne opazovalce, ki bodo proučevali položaj na dosegljivih portugalskih polotopih na Dadr in Nagar-Aveli. Indijska vlada je skrajša zahteva zavrnila, češ da sprito razpoloženja prebivalstva v teh posestih ne more jamčiti za varnost portugalskih predstavnikov.

BRAZILIJA

Demonstracije v Rio de Janeiru

Rio de Janeiro, 7. sept. (AP.) Policija je sredi streljaja v zrak in metal solzilne bombe, da bi tako razgnala demonstrante, ki so zahtevali razpis splošnih volitev. Demonstracije je organizirala ilegalna komunistična partija, ki je po samomoru predsednika Vargasa okrepila svoje desno krilo.

V nedeljo, 29. avgusta, sem prebral v »General-Anzeigerju«, da bo v Stuttgartu 4. in 5. septembra svečanost, posvečena »Lily Marlen«, in »spominom z jugovzhodne fronte«. Sestanek so organizirali udeleženci, sodelavci in gostje bivše skupine radijskih postaj nemške Wehrmacht na jugovzhodni fronti, v Beogradu, Atenah in Solunu, kakor tudi osebe manjših radijskih postaj v Jugoslaviji, Grčiji in Albaniji. »Ljudje — Lily Marlen«, kakor sebe »s ponosom« imenujejo organizatorji te slovesnosti, »bodo imeli možnost prvič v svoji sredi pozdraviti pevko te popevke Lalo Andersen, katere pesem je, odajana iz Beograda, prinesla tudi njim ime in slavo«.

V nasprotju z drugimi nemškimi in avstrijskimi filmskimi ter gledališkimi umetniki, ki so med vojno »gostovali« v Beogradu, Lalo Andersen, kakor piše časnik, »ni nikdar videla tega mesta (Beograda), iz katerega izvira njena slava«.

Mnogi moji znanci v Nemčiji pravijo, da takšna zborovanja zaradi tujine resda niso primerena, da pa jih ni treba obsojati, da so se pač ljudje štiri leta skupaj vojskovali v Jugoslaviji. Družijo jih številni skupni doživljenjski in spomini iz »najhujših dni«, ki jih obujajo prav na takšnih veselih zborovanjih.

Morda bi mogli takšnemu razglabljanju celo pritrditi, če ne bi bilo tudi drugih podobnih prireditev v Nemčiji in če ne bi tudi Nemci sami zahtevali, da jim ni treba nakopavati odgovornosti za nacistične zločine in da je treba po možnosti pozabiti tisto, kar ovira dobre odnose med povojno Nemčijo in drugimi državami. Toda prav tu, v Nemčiji, negujejo spomine na vojno in na tiste čase, ki jih naši narodi prav dobro poznajo.

Na takšne razloge moji znanci, pa tudi pristojni krogi, zmigujejo z rameni.

V Augsburgu, v bližini Stuttgarta, je bila 27. maja podobna slovesnost

Z ZAGREBSKEGA VELESEJMA

NOVI STROJI IZDELKI NAŠIH TOVARNA

Z uporabo montažnih odrov iz jeklenih cevi in jeklenih stojk za rudnike bomo prihranili mnogo lesa

Med industrijske panoge, ki so se v novi Jugoslaviji najbolj razvile, sodi brez dvoma naša strojogradnja. Seveda je bilo treba premagati marsikatero težavo. Ni še dolgo tega, ko je bilo silati trditve, da je naša strojna industrija predimenzionirana, češ da ne more izkoristiti vseh svojih zmogljivosti. V resnici pa je njena zmogljivost prevelika le navidezno zaradi preozkega proizvodnega programa. Stanje se je letos bistveno spremenilo, o čemer nam zgovorno pričajo številni novi proizvodi naše strojne industrije, ki jih vidimo na zagrebškem velesejmu. Tudi največja podjetja so se lotila posravnke proizvodnje raznih izdelkov, ki dopolnjujejo proizvodni program in omogočajo boljše izkoriščanje strojne parka. K temu jih sili tudi uvedba obresti na osnovna sredstva, ki jih je treba plačati ne glede na obseg proizvodnje.

V ljubljanskem Litostroju so se že od začetka zavedali, da se ne morejo orientirati zgolj na proizvodnjo vodnih turbin, če hočejo pravilno izkoristiti svoje naprave. Zda izdelujejo poleg vodnih črpalk, propelerov in centrifugalnih, tudi ročne škrpice in pa velike žerjave z mačkami. Trideset takih žerjavov so letos v najmočnejši mednarodni konkurenci izdelali za Indijo v popolno zadovoljstvo naročnikov. Lotili so se tudi izdelave tipiziranih Francisovih turbin v jasku za majhne vodne centrale. Na velesejmu razstavljajo celotno tako centralo za 46 KM.

Zanimiv je tudi primer tovarne parnih turbin »Jugoturbine« v Karlovcu, kjer so začeli poleg turbin izdelovati 1,5-tonske vozčke z domačim Diesellovim motorjem iz reške tovarne »Torpedo« za prevoze v tovarnah in na železnici, nadalje kombinirane 1,5-tonske žerjave z Diesellovim motorjem, ki so primerni zlasti za mehanizacijo majhnih gradbišč, razen tega pa še majhne strožnice ter črpalke in naprave za umetni dež. Podobne transportne vozčke na električni pogon z akumulatorjem izdeluje Tovarna naprav za nafto in transport pri Zagrebu. Hidromontaža v Mariboru pa prinaša na trg ročna in motorna vitla.

Zlasti številni so novi stroji, ki so namenjeni gradbeni stroki. Podjetje »14. oktober« v Krusovcu je začelo poleg velikih 29 ton težkih univerzalnih bagrov izdelovati tudi 14 ton težke cestne valjarje na Diesellov pogon. Vrsto novih gradbenih strojev prinaša tudi tovarna gradbenih strojev »Fagrum« v Smederevu, med drugim prevozne kompresorje, zračne pervibratorje za beton in betonske mešalce stroje. Mešalce za beton izdeluje še vrsta drugih

podjetij, tako tovarna SKIP v Ljubljani in metalni zavodi »Tito« v Skoplju, mešalce za malto pa Strojno podjetje »Skojka Loka«.

Velika tovarna orodnih strojev »Prvomajska« v Zagrebu prinaša letos spet dva nova stroja za obdelovanje kovin domače konstrukcije, tako da izdeluje zdaj serijsko že 40 različnih strojev. Tovarna »Bratstvo« v Zagrebu prikazuje tudi dva nova stroja, in sicer avtomat za brušenje vseh vrst žag in stružnico za 16 brzin. Nove stroje za proizvodnjo votle opeke, kompresorje in naprave za sladkorno industrijo je začela proizvajati Livarna železa in tovarna strojev v Daruvaru, kompresorje vseh velikosti pa nova tovarna kompresorjev in prevratičnega orodja »Trudbenik« v Dobroju. Omeniti je v tej zvezi še lep uspeh Strojnega podjetja v Ljubljani, ki se uspešno uveljavlja v proizvodnji vrtilnih strojev in prikazuje novo konstrukcijo ekscentrične stiskalnice ter hidravličnega dvigala za dviganje 0,5 do ene tone. Tovarna strojev v Jelšingradu pa se je lotila proizvodnje strojev za vlečenje bakrene in aluminijaste žice.

Omejitev sečnje gozdov nam nujno narekuje varčevanje z lesom. Naša industrija se je zaradi tega lotila naloge, čimprej omogočiti gradbenim podjetjem in rudnikom, da les po možnosti nadomestijo z železom oziroma jeklom, jekla bomo kmalu imeli dovolj spričo rastoče proizvodnje naših železarn, ki bo že prihodnje leto za 80 odstotkov večja kakor lani. Tovarna brezšivnih cevi v Sisku obratuje sedaj že na treh progah in izdeluje te cevi v vseh dimenzijah, kar nam omogoča, da v gradbeništvu nadomestimo lesene odre z montažnimi odri iz jeklenih cevi. Podjetje v Sisku je razpisalo celo nagrade za najboljše spojnice za cevi. Kako uspešno se take cevi uporabljajo za nosilne konstrukcije, lahko nazorno vidimo, če pogledamo strešno konstrukcijo novega velesejskega paviljona, ki je navzlic širini 36 metrov izdelana iz jeklenih cevi. Proizvodnje montažnih odrov iz cevi se je lotila tudi Tovarna traktorjev in strojev v Zemunu. V naših rudnikih pa bodo lesene opornike kmalu nadomestile jeklene stojke. Strojna tovarna Trbovlje že prikazuje na velesejmu

take jamske stojke domače izdelave, ki jih bo začela izdelovati v velikem obsegu. To podjetje prinaša na trg tudi več novih proizvodov, tako enoveržni stalni transporter za premoženike, drobilce za premog in kamen z zmogljivostjo do 30 ton na uro in vibratorska sita.

Tudi aluminij naj po možnosti nadomesti les. Tovarna »Impol« v Slovenski Bistrici izdeluje že razne profile iz aluminijeve zlitine za avtobusne karoserije in bo v kratkem začela izdelovati tudi profile za okenske okvire, vse z elektrolitično nanešeno barvo, ki ščiti aluminij pred korozijo. Podjetje razstavlja tudi valovito aluminijasto pločevino in pa dve štirisedežni kabini za bodočo pohorsko železnico, ki vsaka tehta komaj 128 kg.

Seveda pa tudi ne zaostaja naša težka industrija. Tovarna traktorjev in strojev v Zemunu (prej »A. Rankovič«), ki je skupaj s Tovarno težkih orodnih strojev v Železniku izdelala vse naprave za dve valjarni fine pločevine (na Jesenicah in v Smederevu), prikazuje na velesejmu težke škarje za rezanje pločevine, stroj za zvijanje pločevine in stroj za zvijanje betonskega železa, podjetje v Železniku pa hidravlični stroj za rezanje betonskega železa do 50 mm premera in pa prvi stroj šeping domače konstrukcije. V tej tovarni so izdelali tudi prvo veliko strojniško sistema Karusel v naši državi.

F. S.

Udeležba naših podjetij na mednarodnih velesejmi

Septembra bo Jugoslavija sodelovala na mednarodnih velesejmi v Smirni, Solunu, Stockholmu, Dunaju, Frankfurtu in Damasku.

Na teh velesejmi bodo v glavnem razstavljeni izdelki strojne in elektroindustrije, usnjeni izdelki, živila in alkoholne pijače. Na velesejmu v Damasku so dogradili poseben jugoslovanski paviljon s površino 660 m², medtem ko je na ostalih velesejmi zagotovljen razstavljeni prostor.

Ministrstvo za zunanjo trgovino Zahodne Nemčije in Turčije sta odobrili jugoslovanskim razstavljalcem izredno prodajo na velesejmu v Frankfurtu in Smirni v znesku 1.680.000 mark in 1.980.000 turških lir. (Jugopress)

V prvem polletju se je zaposlilo v jugoslovanskem gospodarstvu 180.000 delavcev in uslužbencev

Beograd, 7. sept. (Tanjug)

Po najnovejših podatkih Zveznega zavoda za statistiko in evidenco se je v letošnjem prvem polletju zaposlilo v jugoslovanskem gospodarstvu približno 180 tisoč novih delavcev in uslužbencev. Skupno število zaposlenih je znašalo konec junija 1.611.000 delavcev in uslužbencev, lansko povprečje pa je znašalo 1.431.500. Če razčlenimo zaposlenost v posameznih gospodarskih panogah ugotovimo, da je število zaposlenih v primeri z lanskim povprečjem naraslo v industriji in rudarstvu, gradbenstvu, trgovini in obrtništvu, vtem, ko je število zaposlenih v gozdarstvu nekoliko nazadovalo. Spričo obratovanja novih kapacitet v industriji in rudarstvu se je zaposlilo 85.000 novih delavcev ali malone polovica celotnega števila novo zaposlenih. V gradbeni stroki je število zaposlenih naglo naraslo od približno 40.000 novih delavcev v aprilu, maju in juniju.

Največ delavcev in uslužben-

cev je dobilo zaposlitev v gospodarstvu LR Srbije, kjer je število zaposlenih v primeri s povprečjem od januarja do decembra 1953 naraslo za kakih 70.000.

Odkrili so mrežo »LOVCEV NA PAKETE«

v katero je zapletenih neposredno 21 ljudi, posredno pa okrog 120

Pred kratkim so v Ljubljani odkrili mrežo prekupevalcev tuje valute, nekakšnih posrednikov za »darilne pakete« in številnih ljudi (preko 200 po številu), ki so kratkoročno dovolili, da so neznani porabili njihovo ime za naslov, na katerega je prispel »darilni paket«. Za tako izkazano uslugo so potem dobili kak kilogramček rž iz paketa, ki je prispel, pa kmalu zatem odromal v neznanost.

Sredi julija t. l. je na ime »Benoprisel« prešel obličen zavoj. V isti hiši v resnici prebiva nek Beno, ki je svoj odmor in takoj sprevodi, da ni njegov, kajti pred njim so se zabloskale porie in umetni kamenčki za prstane. Prodaj je to dragotno varnostni organ, ki so se začeli zanimati, kdo bi utegnil biti ta »Benoprisel«. Kmalu so odkrili, da gre za Staneta Mršola, poslovodjo Mohorjeve družbe v Ljubljani, ki je lani ob priliki službenega potovanja v Trst navezal stike z Emilom Podrekarjem, lastnikom spedijskega podjetja »Intercomosa«. S Podrekarjem se je spoznal po priporočilu njegovega brata Dragana, ki je bil skupaj z Mršolovo ženo v službi pri ljubljanskem »Intertransu«. Odslej je Stane Mršol večkrat potoval v Trst, pa tudi v Gorico in se začel ukvarjati z nedovoljeno trgovino. Mršol in še dvajset oseb iz Slovenije so razporedili široko mrežo po vsej državi, ki je prejemala tako imenovane »darilne pakete« in jih po posredovanju Emila Podrekarja začela nasiljavati na ljudi, ki so za majhne usluge prevzeli vloge malih posrednikov. Navidezni naslovniki so za izkazano dobroto obdržali del vsebine paketov, po navadi kilogram rž, ostale (3 kg kave) pa so Mršol in njegova posredniška družba preprodali, pri čemer je samo »vodja« zaslužil okrog 40.000 dinarjev. Do junija 1954, ko je bil prijet, je Stane Mršol preko raznih naslovov sprejel okrog 220 paketov z omenjeno vsebino. Poleg tega je pri skrbel raznim ženskam še tri košice, pri tem zaslužil kakih 6.000 din in prejel od znanih ter neznanih ljudi večje vsote denarja, ki ga je hranil in »posiljal« na naslovnike, katerim je bil uspeh te veržne trgovine pravzaprav namenjen. Ugotovljeno je, da

Jugoslavija sodi med države, ki so obdarjene z velikimi in raznovrstnimi naravnimi bogastvi. Razen pomembnega lesnega bogastva ima tudi močno energetsko in surovinsko bazo.

Ta energetska in surovinska bogastva so gmotna osnova naše socialistične izgradnje, podlaga naše industrializacije.

Naša država razpolaga z ogromnimi zalogami hidroenergije, katero je moč spremeniti v električno energijo. Po najnovejših cenitvah naša zmogljivost naših vodnih sil 16,5 milijona kilowatov in spričo tega je možna proizvodnja 66,5 milijard kWh letno. Tako sodi naša država v tem oziru med najbogatejše v Evropi.

Leta 1953 je vsak naš gospodar-sko dejavni prebivalec razpolagal s hidroenergijo v obsegu še ene človeške delovne sile, medtem ko bi z izkoriščanjem celotne hidroenergetske zmogljivosti na prebivalca prišlo še okrog 30 krat več energije.

NAD 400 KWH NA PREBIVALCA

Proizvodnja električne energije b. z izkoriščanjem teh vodnih sil znašala okrog 3820 kWh na enega prebivalca, se pravi, bila bi okrog 40 krat večja, kot 1953 in okrog 100 krat večja kot 1939.

Vodne sile so zdaleč najpomembnejši, praktično neizčrpni energetski vir naše države. Toda za zdaj jih zelo malo izkoriščamo. Medtem ko je n. pr. zmogljivost vodnih sil

v večini evropskih držav izkoriščena že 50 do 75 odstotno, je pri nas izkoriščeno le okrog 42,5% hidro-energetske sile. Toda tudi to je spričo dosedanjih naporov v povojni izgradnji 2,5 krat več kot v stari Jugoslaviji. Z dograditvijo hidrocentral, ki jih sedaj gradimo, bo odstotek izkoriščenosti naših vodnih sil znašal okrog 9%. Skupaj s termoelektrarnami bo z dograditvijo teh hidrocentral naša država proizvajala nad 400 kWh na enega prebivalca.

PREMOG SE VEDNO DAJE NAJVEČ ENERGIJE

Medtem ko bodo vodne sile naš glavni vir energije v bližnji in daljni prihodnosti, pa dobivamo zdaj največ energije iz premoga. Od skupne proizvodne energije v naši državi, je odpadlo na energijo, dobljeno iz premoga, 1939 okrog 92%, 1952 pa okrog 84%. Čeprav sta proizvodnja in potrošnja premoga v naši državi po vojni narasla, pa je v sestavi proizvodnje energije udeležba premoga nazadovala, ker je naraslo pridobivanje energije iz drugih virov. Skupno zalogo premoga v naši državi cenijo zdaj na 13,7 milijard ton, od česar odpade največ na lignit (42,7%), dalje na rjavi premog (7%) in naposled na črni premog le okrog 0,3%. Toda večina teh zalog še vedno ni dovolj raziskana.

V povojnem razdobju smo si znatno prizadevali, da bi razvili panje premoga. V primeri z 1939,

je skupna količina izkopenega premoga v naši državi bila 1953. za 60% večja. Količina izkopenega lignita se je podvojila, rjavega premoga pa kopljemo za 50% več. Kopenje črnega premoga nazaduje, ker spričo majhnih zalog kopanja ne moremo forsirati. Na enega prebivalca je odpadlo 1. 1949, okrog 454 kg izkopenega premoga, 1. 1953, pa 673 kg.

Zaloge premoga v naši državi, čeprav majhne v primeri s celotnimi svetovnimi zalogami, so vendar pomembne, če jih primerjamo z zalogami naših neposrednih sosedov. Italija, Avstrija, Madžarska, Rumunija, Bolgarija, Grčija in Albanija imajo na enega prebivalca 44 ton zalog premoga, medtem ko jih ima naša država 430 ton na prebivalca, se pravi skoro 10-krat več. Naše zaloge pa so zelo malo izkoriščene. Pri tem je treba upoštevati, da bomo premog v prihodnosti čedalje manj uporabljali kot vir energije, čedalje bolj pa kot dragoceno surovino pri proizvodnji sintetičnih snovi, spričo česar bodo zaloge premoga v naši državi še večjega gospodarskega pomena.

OKROG 150-KRAT VEČ NAFTE

Po najnovejših cenitvah znašajo zaloge nafte v naši državi okrog 86 milijonov ton, od česar odpade okrog 44% na Slovenijo, okrog 56% pa na Hrvatsko. Zaloge zemeljskega plina cenijo na okrog 11 milijard m³, od česar ga je največ v Sloveniji, dalje v Hrvaški in v Srbiji. Večina zalog nafte in plina še ni dovolj raziskana, čeprav naši strokovnjaki stalno raziskujejo ta področja.

Naši državni se je po vojni posrečilo, v znatnem obsegu razviti pridobivanje nafte in plina, ki je bilo v stari Jugoslaviji šele v povojih. Predvojna Jugoslavija je na črpalu 1939 le 1122 ton nafte 1953 pr je bilo načrtanih že 172.670 ton, to se pravi nad 170 krat več. Prav tako je znatno naraslo tudi predelovanje nafte v naših rafinerijah, in sicer petkratno v primeri z 1939. Toda tudi ako povečano pridobivanje ne more kriti naših potreb. Zato moramo uvažati znatne količine surove nafte, hkrati pa si prizadevamo, da bi domačo proizvodnjo čimbolj razširili.

Tudi pridobivanje zemeljskega plina se je znatno povečalo.

OSTALE RUDE

V naši državi imamo tudi pomembno bogastvo najvažnejših rudnin.

Rezerve železne rude znašajo nad 200 milijonov ton. Od tega odpade okrog 80% na BiH, pomembna ležišča pa imamo tudi v LR Makedoniji.

Zaloge nekaterih rud za pridobivanje barvnih kovin niso nepomembne niti v primeri s svetovnimi zalogami.

Strokovnjaki sodijo, da vsebuje zaloge bakra v Srbiji okrog pol milijona ton čistega bakra. Svinčeno-cinkove rude imamo, prav tako veliko. Največ je v Srbiji. Strokovnjaki cenijo, da doslej raziskana ležišča vsebujejo okrog 1 milijon ton čistega svinca in okrog 600.000 ton cinka. Ležišča antimonove rude — okrog milijon ton — imamo največ v Srbiji, deloma pa tudi v Sloveniji. Zaloge kromove rude, ki jih cenijo na okrog 800.000 ton, imajo največ v Makedoniji. Bogata ležišča boksita so v Črni gori, dalje v BiH, manj pa na Hrvaškem in v Sloveniji. Skupna zaloga boksita znaša okrog 34 milijonov ton. Zalogo živega srebra cenijo na 2,8 milijona ton, najbogatejša ležišča le tega pa je v Idrji.

Kako pomembno je rudno bogastvo naše države, lahko presodimo na naslednjem primeru: prebivalstvo naše države je tvorilo 1953 samo okrog 0,6% skupnega prebivalstva na svetu, medtem ko so naše zaloge bakra znašale 1,5%, zaloge svinca 2,5% zaloge boksita pa 2,5% svetovnih zalog.

V pridobivanju nekaterih barvnih kovin je Jugoslavija v Evropi na vodilnem mestu. Naša država je na prvem mestu v pridobivanju bakra, svinca, kroma in antimona, na drugem mestu v pridobivanju boksita (za Francijo) na tretjem mestu v pridobivanju živega srebra (za Italijo in Španijo) in na četrtem mestu v pridobivanju cinka.

Razen bogatih ležišč kovinskih rud ima naša država tudi bogata ležišča nekovinskih rud, ki so prav tako neogibno potrebna za razvoj moderne industrije.

Uspehi, ki jih je naša država v razmeroma kratkem razdobju dosegla pri razvoju energetske in surovinske baze, so zelo pomembni, docela pa bodo prišli do izraza šele z dograditvijo ključnih objektov naše kapitalne izgradnje. Takrat se bo začelo novo obdobje v izkoriščanju naših energetskih in surovinskih bogastev.

N. Z.

S. T.

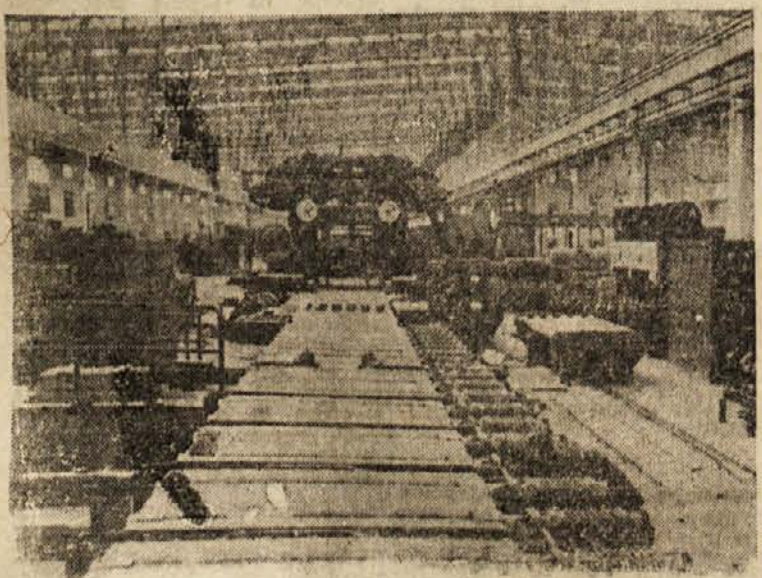

Rudar (foto Vilko Filač, Postojna)

Dež v Vojvodini

Beograd, 7. septembra Hidrometeorološke postaje poročajo, da je minulo noč deževalo po vsej Vojvodini in Sumadiji. V okolici Sremske Mitrovice in Beograda je padlo 5 mm dežja. Kmetijski strokovnjaki sodijo, da bo dež pospešil rast trave in dozorevanje kornice ter omogočil lažje opravljanje jesenskih del.

V Vojvodini so se jesenska dela že začela. V nekaterih okrajih so globoko zorili kakih 17% zemlje za jesensko setev. Po tem dežju se bo oranje znatno pospešilo. Strokovnjaki priporočajo kmetovalcem, naj septembra in v prvi polovici oktobra izkoristijo lepo vreme in dokončajo jesensko setev.

Kakor smo že poročali, bo začela v kratkem poskusno obratovati nova valjarna bakra v Sevojnem. Na sliki vidimo del notranjosti.

Triumf „Kola“ v Trstu

(Od posebnega dopisnika »Borbe«)

Ceprav to ni bilo v načrtu, je ansambel narodnih pesmi in plesov »Kola« iz Beograda imel v nedeljo zvečer pred odhodom v Beograd v Trstu že četrto prireditev. Gostovanje »Kola« v Trstu, se je spremenilo v triumf, kakršnega ne pomnimo. Vse štiri večere, ko je »Kola« nastopalo v Trstu, je bila koncertna dvorana tržaškega »Avditorija« nabito polna. Razen tržaških Slovencev so bili med občinstvom tudi številni Angleži in Amerikanci ter tržaški Italijani. Javna kritika ni našla besed, da bi izrazila zadovoljstvo in radost, ker so v Trstu nastopili umetniki svetovnega razreda.

V članku z naslovom »Orkan navdušenja«, poudarja »Primorski dnevnik«, da je bilo med predstavitvami videti, kakor da se bo dvorana, v kateri je ansambel nastopal, zrušila od aplavzov in ovacij, ki jih ni ni bilo konec. Mnogokrat gledalci niso mogli počakati, da bi bila točka iz programa zaključena in zato so dajali duša svojemu navdušenju s ploskanjem že med izvedbo.

Tovariški večer članov ansambla in Slovencev iz Italije

Tretji prireditvi »Kola« v Trstu je prisostvovala tudi večja skupina gorjskih Slovencev v pokrajini Italije, ki so s posebnimi avtobusi in drugimi prevoznimi sredstvi prišli v Trst samo zato, da bi videli in pozdravili beograjski ansambel. Gorjski Slovenci so obiskali člane ansambla, le-ti pa so jim priredili tovariški večer.

Gostovali smo po vsej Evropi, nam je dejal umetniški vodja »Kola« Jakšić, v Londonu, Parizu, Luzzernu in drugih mestih, povsod so nas pristrčno in tople sprejeli. Toda

tu, v Trstu, smo se počutili kot doma. To je bilo najlepše in najbolj radostno doživetje našega ansambla.

Pred turnejo po Južni Ameriki?

Te dni je prispel v Trst in si ogledal nastope »Kola« tudi nek menažer, ki zastopa južnoameriške države. Danes smo imeli priložnost razgovorjati se z njim. Izjavil je, da ga je nastop »Kola« navdušil. Zda potuje v Beograd in želi skleniti daljšo pogodbo o gostovanju »Kola« v Argentini, Urugvaju, Mehiki in še nekaterih južnoameriških državah.

Humphrey Bogart, morda najresnejši kandidat za pokal, in Gina Lollobrigida, ki je tudi v »Rimljanki« pokazala odlično igr

SFILMSKEGA FESTIVALA V BENETKAH

»Na tem festivalu so zbrani filmi visoke kvalitete. Zapišite, da to velja za filme, ki bodo šele prišli.«

(Od posebnega dopisnika »Borbe«)

Benetke, septembra

Že 23 let prireajo v Benetkah filmske festivale, razen seveda med preteklo vojno. Vsako leto se ponavljajo podobni prizori: svečano predvajanje filmov, tiskovne konference, sprejemi, gneča okrog filmskih zvezd na promenadi in na plaži, poslovni

Cannesu predvajani francoski filmi so bili slabi. Ko smo videli na francoskem programu Beckerov film »Ne dotikaj se denarja«, ki so ga izdelali pred letom dni, smo takoj pomislili, da so hoteli popraviti letošnjo napako v Cannesu.

Italija je pripravila raznovrsten in skrbno izbran program. Kaže, da je to najboljši, kar so ustvarili v zadnjem letu. Zastopani so s filmom »Rimljanka« režiserja Zampa, dalje s »Custvom« v režiji Viscontija in »Ullico« v režiji Fellinija. Četrty film 34letnega Quiliza »Šesti kontinent« je film o podvodnem ribolovu in o odpravi v vode Rdečega morja. Pravzaprav sodi ta na festival dokumentarnega filma.

Avstrijsko sicer veliko proizvajajo pozna naše občinstvo po slabih filmih, ki so na mejah kiča in ki zadržujejo tudi pod to mejo. Ko smo si ogledali film »Pikica in Tonček«, izdelan po istoimenskem romanu Ericha Kästnerja, smemo vendarle upati, da bo avstrijski film z večjo umetniško močjo začel realizirati posamezne teme. Čeprav včasih v tem filmu pridejo do izraza slabe manjre avstrijskih filmskih delavcev, pa vendar pri koncu filma spominja nekaj prizorov na »Preprodena igre«.

Trije izrazito slabi filmi

Bolgarski film »Poema o Golevku« je edini umetniški film, ki je prišel na festival iz vzhodnoslovenske države. V filmu je obdelano sila neprijetljivo in parodično revolucionarno delo pesnika Nikole Vapcarova. Le redki gledalci so zdržali do konca predvajanja tega filma.

Podoben usodo je doživel naslednji dan tudi švedski film »Kakor v sanjah«. Vseh devetdeset minut tega filma je polnih nesmisla. Nejevolja občinstva in žvižganje med predvajanjem je bilo pravi odsev vrednosti tega filma. Redki so tisti, ki so skušali vsaj deloma upravičiti ustvarjalce, češ da so povprečno stari 19 let. Nasprotno, to je zanje oteževalna okolščina.

Še en nazorni primer, kako ne bi smeli izdelovati filma, je indijski film »Eksplozija«, ki ima sicer podobno temo kot njihov dobri film »Dva orala zemlje«, vendar je dočela neprijetljiv zaradi izkonstruiranega dejanja, psihološko nedodelanih značajev, patetične igre in prisiljene folklore.

Še nobenega velikega filma

Nek član žirije je pripomnil: »Na tem festivalu so zbrani filmi visoke kvalitete. Zapišite, da to velja za filme, ki bodo šele prišli.« Vsekakor sodi ta izjava med strožje sodbe o festivalu.

Ostalo je samo še nekaj dni festivala, nismo pa še videli nobenega filma, ki bi dosegel v festivalskem merilu zares velik uspeh. To ne pomeni, da ni bilo dobrih filmov. Nasprotno, ameriški film »Burja nad Calneom«, posnet po romanu Hermana Vouka, je v ameriški javnosti sprožil živahne polemike, režiserju Dmitriju pa je scenarij nudil dobro podlago za precej močnih psiholoških situacij. V njem je obdelana epizoda iz morbarskega življenja med minulo vojno. Problem se tiče zamotanega vprašanja, ali je upravičeno odrediti poslušnost poveljniku rušila »Caine« v kritičnem položaju med tajfunom. Če bi filma ne bili razbili s nesilno vključenimi ljubezenskimi prizori, bi se lahko po vrednosti približali filmu »Od tod do večnosti«, ki je dobil sedem Oscarjev. Vsekakor pa je sprito kreacije zelo samotane paranoične figure komandanta rušila Humphrey Bogart najresnejši kandidat za pokal, ki ga loči od dobrih igralcev najboljše moške vloge.

Kot svoj drugi film so Japonci prikazali »Veljaka Dajce«, ki razen omenjenega ameriškega sodi med najboljše filme. V tej drami iz XI. stoletja o strahotah enušnjstva je znal režiser Kenje Mizabuci na filmskem traku suggestivno zabeležiti eno izmed tragičnih zgodb, na katerih je zraslo japonsko gledališče. Številne pozitivne elemente tega gledališča so prenesli na film. Zločin ritem pripovedi bi lahko označili kot enega elementov japonskega sloga. Zdi se pa, da ta film vendarle ponekod prepočasi teče. V snemalci Kano Midagavi je eden izmed najboljših snemalcev sveta Mehikanez Figueroa dobil velikega tekmeca.

Če bi iz umetniškega filma »Upor obeh« odstranili številne naturalistične elemente — ko istakajo ljudem oči s trnjem, odrežejo ušesa nekemu otroku, večkrat ponovijo prizore obekanja in šibanja itd. — bi bila to uspešna ekranizacija znanega Travnovega romana. Tako pa mehiški kinematografiji, ki sicer zna najti svoj stil, manjka še precej dolrega okusa.

Film Zampa »Rimljanka«, za katerega predstavbo je na črni borzi stala vrednost 15.000 do 20.000 lir, ni izstopal iz običajnega razreda. Čeprav je bil izredno zanimiv, ni bil dovolj dober, da bi bil izstopal iz običajnega razreda. Čeprav je bil izredno zanimiv, ni bil dovolj dober, da bi bil izstopal iz običajnega razreda.

Opozorilo umetnikom, namenjenim v London

Institut za sodobne umetnosti (Institute of Contemporary Arts-ICA) v Londonu je sporočil, da nima tam same svoje umetniške galerije, kjer prireja stalne občane razstave angleških in tujih upodabljalcev umetnikov, temveč da ima ICA tudi klubske prostore, namenjene rednim članom in občasnim članom-gostom, prihajajočim iz tujine.

V teh klubskih prostorih prireja ICA predavanja, diskusije, slovenske recitacije, kulturne filmske predstave in koncerte. Inozemske obiskovalce Institut z velikim veseljem sprejema kot občane člane in jim nudi dostop na vse svoje prireditve, dokler prebivajo v Londonu.

To velja tudi za naše t. j. jugoslovanske rojake, aktivne umetnike oz. ljubitelje umetnosti vseh vrst, ki prihajajo v London ICA jim bo nudil gostoljuben sprejem, kadar bi pa bil pripravljen sam predavati v Institutu o specialnem umetniškem področju, naj se s to svojo željo predhodno pismeno obrne na vrsto na zgoraj navedeni naslov: Institute of Contemporary Arts-ICA, London W 1.17-18 Dover Street; Phone: Grosvenor 6186-7

K. D.

Te dni je francoska medicinska akademija v Parizu izvolila za svojega dopisnega člana profesorja medicinske Visoke šole v Beogradu in člana Srbske akademije znanosti dr. Kostjo Todorovića. To visoko priznanje najvišje francoske znanstvene ustanove je dobil profesor Todorović za svoje dolgoletno znanstveno raziskovalno delo na medicinskem področju.

MLO Beograda je dobil povabilo atenske občine, naj bi beograjski umetniki sodelovali na mednarodni razstavi likovne in uporabne umetnosti, ki bo v Atenah od 10. oktobra do 10. novembra.

Naši umetniki bodo na tej razstavi zastopani s najboljšimi deli slikarstva, kiparstva in uporabne umetnosti.

Na šest proslave 10-letnice 43 Istrske divizije so v Pulju odprli likovno razstavo »Istrski motivi«. Člani društva upodabljalcev umetnikov Hrvatske in Slovenije razstavljajo skupno 60 slik.

Zanimivosti iz likovnega sveta

Umetnost v Zahodni Nemčiji

V Zahodni Nemčiji je zlasti v mestih v gosti naseljenosti rensko-westfalskem industrijskem ozemlju izredno razvito umetniško prosvetno delo, kar se kaže v živahnem delovanju onodobnih zasebnih umetniških društev in javnih muzejskih ustanov. Cela vrsta tudi za onodobne razmere manjših krajev ima živahno delujočo galerijo in umetniško muzej. Tako je zelo razglašeno življenje v Gelsenkirchenu, tudi smo letos brali o razstavi jugoslovanske umetnosti v Iserlohnu, da o galerijah v Düsseldorfu ali Dortmundu ne govorimo. Tudi Krefeld ima znatno umetniško-muzejsko življenje.

Tako je tudi Umetnostno in muzejsko društvo Wuppertal, ki je nastalo iz spojitve Umetnostnega društva v Barmenu in Muzejskega društva v Elberfeldu, nedavno priredilo v Mestnem muzeju v Wuppertalu zanimivo dvojno razstavo. Razstavljena so dela slikarice Pauli Modersohn-Becker in kiparja Bernharda Hoelgerja.

Paula Modersohn-Becker (1876-1907) je bila po rodu iz Dresdena, odkoder se je pa s družino v mladosti preselila v Bremen in je bila prav svojsko pojmujoča slikarica polimprSIONISTIČNE smeri. Večkratno krajše bivanje v Parizu je umetnici, ki je komaj dobila 30 let stara umrla, potrdilo v njenem holotu, izrazilo željo po globlji spoznanosti, ne le svoje lastne vloge, temveč tudi v vseh njihovi predmetnosti. Za življenja malo cenjena je njeno delo doseglo priznanje šele po avtorizaciji smrti. Kipar Bernhard Hoelger (1874 do 1949) je na Nemškem, pa tudi drugod dobro znan, zlasti kot tvorec arhitekturnih plastičnih del, ki jih je ved izrazil za stavbe, kakor tudi spomenikov za javne igre v Bremenu, Darmstadtu, Elberfeldu, Düsseldorfu in Bernu. Slogovno se je dočela raz-

vijal iz Rodinovega območja, skušal pa doseči strožjo strogost, krepko obliko, monumentalnost, ki pa ni bila brez čisto osebne fantazije in krepke čutnosti. Izvršil je nekaj javnih spomenikov, izmed katerih so jih nastali že pred vojno več razbili. Na razstavi, ki je bila odprta do konca avgusta, je bilo 38 njegovih marmornih in bronastih plastik.

Ameriška grafika

Na švedskem je med umetniško prosvetnimi društvi gotovo najagilnejša organizacija »Državna zveza za likovno umetnost« (Riksförbundet för bildande Konst) v Stockholm. Za vzgojo ljudstva skrbi s prirejanjem potujočih razstav, ki zbirajo običajno manjše številce, toda skrbno izbranih del, katere nato razstavljajo po mnogih švedskih mestih.

Tako je lani konec leta priredila ta zveza potujočo razstavo pod naslovom »Ameriška grafika«. Razstava je še na poti. V zbirki 73 listov so zbrana dela mlajših sodobnih in nekaterih starejših ameriških avtorjev. Žirirko je sestavil »The Print Club of Philadelphia«. Obsega 28 grafičnih listov, izbor del 25 avtorjev. Zastopane so jedkanice, lesorezi in litografije, hkrati tudi barvne jedkanice, litografije in barvni lesorezi. Za stopanji je tudi več avtorstev. Ta nova tehnika, ki se je zadnji čas precej razširila na Zahodu in v Združenih državah, uporablja za negativno podlago in z njeno pomočjo odlikuje enobarvno, pa tudi večbarvne odlike, ki jim Francozi pravijo »serigraphie«, po angleško jih pa imenujejo »silkscreen«.

Med razstavljalci je več znanih imen, izmed katerih poznamo nekatera tudi v Ljubljani: s lanske razstave mednarodne barvne litografije in z letošnje razstave XYLON, ki sta bili v Moderni galeriji. To so L. Baskin, A. Fracon, M. Kohn, Leon Pierce, J. Ross in J. Wicht.

L. A.

Kulturne beležke

Članica baleta beograjskega Narodnega gledališča Milka Jovanović bo šla na turnejo v Kanado in ZDA. Milka Jovanović je edina jugoslovanska baletka, ki je dobila angažma v slovitih londonski baletni skupini »Royal Ballet«. V začetku oktobra bo naša jugoslovanska umetnica odšla na londonsko skupino na večmesno turnejo po Kanadi in ZDA, kjer bo med drugim nastopila v glavni vlogi baleta »Labodje jezero«.

Direktor glasbenega in televizijskega programa britanskega radijskega postaja Wright se je mudil v SZ šest tednov in posnel dva dokumentarna filma. Oba filma o SZ bodo predvajali prek britanskega televizijskega jali prek britanskega radijskega omrežja konec tega meseca. Wright

Milan Milanović: Portret žene

je izjavil, da so mu sovjetske oblasti nudile pri anemnanju več pomoči. En film ima naslov »Glasbeniki v Moskvi«, in v njem so prikazane baletne in operne predstave folklorne glasbe in gledališča več sovjetskih mest, drugi film »Otroci ZSSR« pa prikazuje sovjetske otroke v šoli in pri baletnem pouku. Britanski predstavnik je očitno posnel te filme z namenom izboljšati odnose med Veliko Britanijo in SZ na kulturnem področju.

V Parizu sta malone istočasno izšli dve knjigi, ki se nanašata na gostovanje Comedie Française maja letos v Moskvi in Leningradu. Generalni direktor tega gledališča Pierre Decave je objavil svoje zapiske v knjigi z naslovom »Molière v ZSSR«, kritik Robert Camb, ki je turnejo spremljal kot dopisnik pariškega tiska, je objavil v knjigi »Moskva sprejema« vrsto reportaž ne samo o tistem, kar se je v zvezi s tem gostovanjem dogajalo na gledališkem področju, temveč tudi o življenjski ravni in slohni razmerah v ruskem glavnem mestu.

V 85. letu starosti je umrl v Avignonu francoski slikar Albert Andre, ki je svojo umetniško kariero začel v krogu prvih impresionistov in se uveljavil s svojimi krajinskimi in portretnimi deli. Andre je bil dober prijatelj Auguste Renoira, po smrti le-tega pa je objavil svoje spomine o njem. Skupaj s Francoskim Jourdainom je ustanovil Jesenaki salon, v katerem redno razstavljajo svoja dela predstavniki pariške slikarske šole.

V pariški Narodni knjižnici hranijo dve beležnici iz let 1816 in 1818, v kateri so pesmi Victorja Hugoja, ki so jih imeli do sedaj za najbolj zgodnje pesmi pisatelja »Nesrečnikov«, sdel pa so našli beležnico, iz leta 1815, ki vsebuje njegove prve književne po-

sestanki itd. Tako je tudi letos v teh deževnih dneh.

O tem, kdo bo letos dobil »Leva sv. Marka«, bo odločila mednarodna žirija pod predsedstvom italijanskega pisatelja Ignazia Silonea.

Hollywood očitno želi obnoviti svoj omanjati ugled. Prvega izmed petih ameriških filmov »Okno na dvorišče« v režiji mojstra filmske obrti A. Hitchcocka so predvajali že na začetku in z njim hoteli prikazati visoko tehnično zmogljivost in sredstva, ki jih je Hollywood uporabil pri snemanju tega filma. Te dni se je predstavil tudi Negulesco z novim cinemascopeom »Trije novički v vodnjaku«. Potemtakem lahko sklepamo, da je režiser »Jonny Belinde« zadovoljen z doseženimi uspehi v svojem nedavno posnetem cinemascopeu »Kako bom poročila milijonarja«. Čeprav mnogi vidijo v tem sistemu prihodnost sodobne filmske umetnosti, pa družba »Paramount« tu obširno reklamira tudi nek drug, baje bolj dovršen sistem, imenovan »Vistavision«.

Japonci, ki so nedavno prišli v osrednje svetovne kinematografije s svojim srednje izbranim slogom in krasnimi barvami kot umetniško komponento filma, ki so osvojili 1952 »Leva sv. Marka« z »Rašomonom« in letos »Grand Prix« v Cannesu z »Vrati pekla«, hočejo čim dlje obdržati to svoje mesto. V skladu s tem prizadevanjem so poslali tri filme, med njimi tudi »Sedem samurajev« v režiji znanega Akira Kurosava.

V zadnjih letih smo gledali dosti dobrih filmov francoske kinematografije. Toda na minulem festivalu v

akuse. V beležnici z naslovom »Beležnica francoskih stihov« je napisal 13-letni dijak Hugo nekaj pesmi in političnih stihov s protibonapartiškim tendenco. Zda je dobila v last to beležnico knjižnica harvardskega kolegija v ZDA, kjer jo je našel nek francoski literarni zgodovinar in jo delno objavil.

V Rotterdamu so na prostem priredili razstavo modernega italijanskega kiparstva, ki bo odprta do 26. septembra. Na razstavi so z več kot sto deli zastopani sodobni italijanski kiparji Mascherini, Minguzzi, Greco, Mansu, Pepe, Calvani in Lardera.

V mestu Valmondole pri Parizu preučujejo bišo, v kateri je sadnja leta svojega življenja preživel slikar in karikaturnist Honore Daumier, v muzej. S to hišo je povezano zadnje tragično obdobje Daumierove usode, ko je začel izgubljati vid in umrl zapuščen in slep 1877.

Umetnostni Institut v Minneapolisu je priredil do sedaj največjo razstavo Augusta Rodina v ZDA. Izmed mojstrovih del nastalih v letih 1876 do 1917 je razstavljenih 44 bronastih kipov ter 37 risb in akvarelov. Med razstavljenimi deli so tudi najboljše Rodinovi kipi »Bronasta doba«, »Janez Krstnik«, »Adam«, »Eva«, ilk iz skupine »Možani Calaisa«, iznaceen spomenika Balzana, doprni kipi Bandelaira, Shawa in ameriškega novinarja Pulitzerja.

Pariško Narodno gledališče, ki ga vodi Jean Villard, bo oktobra gostovalo na Poljskem, in sicer najprej v Varšavi, potem pa v Krakovu. Na repertoarju so Molièrovi deli »Don Juan« in »Skopuh«, Corneillova tragedija »Oide« in drama Victorja Hugoja »Ruy Blas«. Razen Villarda bo v glavnih vlogah nastopil tudi znani filmski in filmski igralec Gerard Philipe.

NOVE KNJIŽNE IZDAJE Državne založbe Slovenije

PRAVKAR SO IZŠLA NASLEDNJA DELA:

KAJUHO V PESMI

v redakciji Dušana Moravca. — Lična ljudska izdaja pesmi našega partizanskega pesnika, je izšla v poštitem Zbora štajerskih brigad na Ostržnem. — Cena broš. 80 din, platno 130 din, pol usnje 200 din.

RIBIČ IVAN:

LJUDJE ONKRAJ REKE

Ljudska povest iz Koroške v času narodnoosvobodilne borbe.

RIBIČ JOSP:

TRIJE NA POHODU

Štirinajst kratkih zgodb, važnih za šolo in dom, za starše, učitelje in mladino. — Cena 160 din.

TURGENJEV S. IVAN:

IZBRANO DELO III. KNJIGA

Obsežna knjiga prinaša tri znamenite romane: »DIM«, »NOVINA« in »POMLADNE VODE«.

DARWIN CHARLES:

O NASTANKU VRST

Eno najslovitějšíh del v zgodovini znanosti.

DO KONCA OKTOBRA PA IZIDEJO SE NASLEDNJA DELA:

LEVSTIK FRAN:

ZBRANO DELO IV. KNJIGA

Knjiga prinaša Levstikovo prozo.

MURN JOSIP:

ZBRANO DELO II. KNJIGA

S tem zvezkom je zaključeno Murnovo Zbrano delo. Vsebuje njegovo prozo in korespondenco.

GRADNIK ALOJZ:

HARFA V VETRU

Knjiga bo izbor celotnega Gradnikovega pesniškega dela. Izdajo je uredil Filip Kalan-Kumbatovič.

GONČAROV A. IVAN:

OBLOMOV

Roman. — Ena najslovitějšíh del starejše ruske literature.

THUEN DE VRIES:

MACEHA ZEMLJA

Roman. — Največji tekst znanega holandskega socialističnega pisatelja.

LJUBLJANSKI PROMET

v številkah in slikah

Kdor opazuje ljubljanski promet, bo takoj ugotovil dve njegovi značilnosti. To sta kolo in tramvaj. Toda kolo, to je gotovo na prvem mestu.

»Da bi bilo dovolj plaštev, značilni« — »Zakaj ni dobiti ventilov?« — »Zakaj ni tega, zakaj ni onega?« so tožili prva leta po osvoboditvi naši kolesarji. Te težave so že zdavnaj pozabljene. Toda ljubljanski kolesarji danes tožijo drugače: »Kdaj bomo lahko kupovali motocikle, kdaj motorčke za kolesa. Saj to, da moraš poganjati kolo z nogami, skorajda ni več sodobno.« Tudi to bo! Cena malih motorčkov, ki jih je na zagrebškem velesejmu razstavila tovarna motorjev iz Zagreba, je sicer še previsoka. Približno 30.000 din za kolo in 55.000 za motorček — to je preveč. To-

govo ukinitev ali ne, dejstvo je, da se ga vedno in tudi radi poslužujejo. V dokaz temu samo nekaj številk. Pred vojno je prevozil ljubljanski tramvaj v enem letu nekaj nad 9 milijonov ljudi. Leta 1952 je bilo potnikov nad 23 milijonov. Pa se število voz pri tem ni dosti povečalo! Sicer pa, v letošnji zimi je prevozil ljubljanski tramvaj vsak mesec okoli 2,3 milijona potnikov. Pa naj še kdo poreče, da Ljubljana ne potrebuje tramvaja!

Na ljubljansko železniško postajo pripelje vsak dan 50 potniških vlakov in prav toliko jih tudi odpelje. To ti pove vozniki red. Toda, ko smo za podatke o prometu povprašali v pisarni šefa glavnega kolodvora, podatkov nismo dobili. Odgovor se je glasil:

Prometnik piska na piščalko: nekdo je prekršil prometni predpis

kateri progi hitreje kot vlak. Zato ni čudno, da se jih ljudje v vedno večji meri poslužujejo in da avtobusni promet že precej izpodriva železniškega. Podatki o naraščanju števila potnikov zgovorno govore o tem. Se v letu 1952 je znašalo število potnikov, ki so jih prepeljali ljubljanski avtobusi povprečno 34.000 na mesec. Lanskoletni in letošnji podatki pa kažejo naslednje število: 52.000, 47.000, 59.000, 45.000. Sicer pa, kaj bi navajali števila. Vsakdo se lahko na avtobusni postaji prepriča sam.

Samo direkcija lahko da te podatke. Zdi se, da se na ljubljanski postaji še ne zavedajo, da je tudi na železnici že uvedeno samoupravljanje in da ni več vse samo direkcija. (Mimogrede: funkcije, ki jih je nekoč opravljala direkcija, opravlja danes predvsem Železniško transportno podjetje.)

Tako smo se pač zadovoljili s podatki, ki so dostopni vsako-

To so pa sprevodniki in sprevodnice ljubljanskega tramvaja

mur. Recimo število potnikov: letošnji promet na 20 linijah, v dolžini 1121 km, ki prepeljejo v enem mesecu (n. pr. julija) 104 tisoč 112 potnikov — to so podatki o podjetju SAP, avtobusnem

mesto, kot je Ljubljana premalo, čeprav jih dopolnjujeta dva izvoška. Lahko bi povedali, da je tudi število osebnih in tovornih avtomobilov sorazmerno še majhno. Tudi število na ljubljansko letališče lani prispelih potnikov samo 1311 (v istem času jih je odletelo 1195) je sorazmerno majhno. Lahko bi našli tudi podatke o številu tujih avtomobilistov, ki prihajajo v Ljubljano. Toda... Pustiti moramo nekaj prostora tudi slikam, ki o ljubljanskem prometu morda še bolj zgovorno govore, kot pa besede.

Pogled na to sliko nas prepriča, da je v Ljubljani res precej kolesarjev

XI. ŠAHOVSKA OLIMPIADA

Švedska : Danska 2:2

Amsterdam, 7. septembra. — Rezultati partij: 1. Zvezila skupina: Saar — Izrael 1:3, Norveška — Francija 1,5:1,5 (1), Danska — Švedska 2:2. Jugoslavija je bila prosta.

2. Zvezila skupina: Madžarska — Švica 3:1, Zahodna Nemčija — Kolumbija 2:2. Danes bodo igrali četrti kolo, v katerem bo Jugoslavija igrala s Saarom.

Končano je državno prvenstvo v kegljanju

Sarajevo, 7. septembra. Po štirnem dnevnih borbah so v Zenici zaključili tekmovalni del državnega prvenstva v kegljanju v narodnem slogu, na katerem je sodelovalo okrog 290 tekmovalcev iz vse države. V tekmovalni posameznikovi vrstni red tale: Smoljanović (Tekstilac — Varaždin) 399 kegljev, Čotić (Gradis — Ljubljana) 394, Rajčić (Hajduk — Zagreb) 385 kegljev itd. Ekipni plasman: Tekstilac — Varaždin 1365 kegljev, Bratstvo — Zagreb 1312 kegljev, Grafičar — Zagreb 1284 kegljev itd.

Teniški turnir v Mariboru

V tekmovalni TK Branika za mladinsko trofej »Bela žoga« so mladi tekmovalci pokazali nekaj izredno lepih iger. Doseženi so bili ti rezultati: Mladinke — polfinale: Lovrec — Kranjc 6:0, 6:1; Knop — Kavčič 6:4, 6:3; finale: Lovrec — Knop 11:9, 6:0; mladinci do 18 let — polfinale: Cernigoj — Doleček 6:3, 6:3; Horvat — Skulj (Lj.) 3:6, 7:5, 6:3; finale: Cernigoj Horvat 3:6, 6:1, 6:4; mladinci do 18 let — polfinale: Lovrec — Šperček 6:1, 6:0; Satler — Zerovec (Lj.) 6:2, 6:2; finale: Lovrec — Satler 6:2, 6:2; mladinci do 21 let — polfinale: Lovrec — Bergant 6:1, 6:2; Satler — Zerovec 6:4, 6:3.

Drevi ob 19.30 uri bo na štadionu Ljubljana v Šiški prvenstvena tekma ženske zvezne košarske lige med domaćo Ljubljano in Crveno zvezdo iz Beograda.

MEDNARODNO MLADINSKO NAMIZNOTENIŠKO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE

SLOVENSKI EKIPI USPEŠNI

Od minulega petka do nedelje je bilo v Opatiji II. mladinsko mednarodno prvenstvo Jugoslavije v namiznem tenisu. Izmed šestih disciplin turnirja so naši igralci zmagali v obeh igrah dvojice, medtem ko so v obeh ekipnih posameznih disciplinah zmagali jugoslovanski mladinci.

Poleg državnih reprezentanc Jugoslavije, Nemčije in Avstrije so na turnirju nastopile tudi naše republiške reprezentance, razen Črne gore. Slovenska ekipa je v vseh disciplinah tekmovalna uspešno nastopila, čeprav niso v ekipi bili vsi najboljši slovenski mladinci in mladinke.

Največji uspeh je vsekakor četrti mesto mladinske ekipe, takoj za Jugoslavijo, Nemčijo in Avstrijo. Taran, Sedel, Prica in Zvezila, ki so igrali v ekipi Slovenije, so premagali Hrvaško 5:4, Srbijo 5:3 in Madžarstvo 5:1, proti Avstriji pa so izgubili 5:4. Tu moramo predvsem pohvaliti Taran, ki je premagal vse tri avstrijske igralce: Karala, Herulera in Holda.

Tudi mladinke so dosegle lep uspeh. Med osmimi ekipami so bile pete za Jugoslavijo I, Avstrijo in Hrvaško in Srbijo II. Premagale so Srbijo II s 3:0, Srbijo I s 3:0, izgubile pa so z Jugoslavijo I 0:3 in Nemčijo 2:3. V posameznem tekmovalstvu so tako v igri posameznikov kot v dvojicah slovenski igralci izpadli v drugem in tretjem kolu, vendar povsod proti igralcem Nemčije ali Avstrije. Taranova je premagala drugo nemško igralko Spiglerjevo z 2:1, Dolenčeva pa Avstrijko Munser z 2:0. Z nastopom slovenskih mladincev in mladink smo lahko zadovoljni, saj so bili najmlajša ekipa na turnirju.

Prvaki mednarodnega mladinskega prvenstva Jugoslavije za leto 1954 so bile:

Ekipno — mladinci: Jugoslavija (Barlovič, Osmanagić, Dimitrovič, Lukšetič); mladinke: Jugoslavija I (Sekelj, Ševčič); posamezno — mladinci: Lukšetič (FLRJ); mladinke: Sekelj (FLRJ); dvojice — mladinci: Šušman-Wednig (Nemčija); mladinke: Limbrunar-Spiger (Nemčija).

Organizacija prvenstva je bila dobra.

Uspeh Palade v Skoplju

Skoplje, 7. septembra. Z zmago nad Brijem (Turčija) 6:2, 6:3, 6:0 je Palada v konkurenci posameznikov osvojil prvo mesto na mednarodnem teniškem turnirju, ki se je danes zaključil v Skoplju.

V igri dvojice je zasedel prvo mesto jugoslovanski par Palada — Jakšić z zmago nad egiptovsko dvojico Adel — Akobas 6:4, 6:2 in 9:7.

Teniško prvenstvo ZDA

Forest Hills, 7. sept. Na mednarodnem teniškem turnirju za prvenstvo ZDA, ki je bil prvič po zmagi Seixasa (ZDA), ki je v finalu premagal Avstralca Hartwiga v štirih nizih 6:6, 6:2, 6:4, 6:4. Hartwig je bil največje presenečenje tega turnirja. Premagal je Malloya (ZDA) Troberta (ZDA) in Rosewilla (Avstralija). Med ženskami je zmagala Hartova (ZDA), ki je premagala v finalu Braughovo (ZDA) v treh nizih 6:8, 6:1, 8:6.

Novi svetovni rekordi v plavanju

Torino, 7. sept. Mednarodna plavalna federacija je v Torinu verificirala kot nove svetovne rekorde telet rezultate: 100 m prosto: Cleveland (ZDA) 54,8; 400 m prosto: Kono (ZDA) 42,6; 100 m hrbtno: Ojakava (ZDA) 1:02,8; 200 m prsno: Furukava (Japonska) 2:36,4.

PRVENSTVO SLOVENIJE V KOŠARKI

Tekmovalje poteka v štirih ligah

V Sloveniji se prvenstvo v košarki igra v štirih ligah, v katerih so moštva razdeljena po kvaliteti. Tekmovalje se bliža koncu. Igra se po dvojnem tekmovalnem sistemu.

Po VIII. kolu v I. moški ligi izgleda lestvica takole:

Železničar (M)	8	5	0	0	685:406	18
Branik (M)	8	5	0	3	563:469	18
Rudar (T)	8	4	0	4	504:544	8
Partizan (Med)	8	4	0	4	392:438	8
Odred (L)	8	3	0	5	602:501	8
Partizan (S)	8	0	0	8	368:766	0

V VIII. kolu so bili doseženi ti rezultati: Odred: Medvode 80:82 (39:34); Železničar (M): Šoštanj 122:53 (53:33); Rudar: Branik 77:74 (38:27).

Največji izgledov za osvojitev prvega mesta ima vsekakor Železničar (Maribor), ki je že lansko leto zastopal slovenske klube na kvalifikacijskih tekmah za vstop v I. zvezno ligo.

Najboljši strellec je Bohte (Odred), ki je v osmih tekmah dosegel 244 košev.

V II. ligi je bilo odigranih šest kol. Vrstni red je tale:

Partizan (K)	6	5	1	0	488:294	11
Domžale	6	5	1	0	327:212	11
Proletarec (Z)	6	3	0	3	230:236	6

Razgibanost partizanskih društev v okraju Ljutomer

Ljutomer, 7. septembra. V nedeljo je bilo v okviru velike Okrajne gospodarske razstave okrajno prvenstvo v odbojki, v namiznem tenisu in plavanju. Tekmovalje je 12 društev. Tekom v odbojki se je udeležilo 14 mladinskih in članskih ekip. Borbe so bile zelo zanimive. Pri mladincih in članih so zmagali domačini. Vrstni red: člani: Ljutomer, Razkrižje, Križevci, Radgona; mladinci: Ljutomer, Križevci, Radgona in drugi.

V namiznem tenisu so bile prav tako ostre borbe. Vrstni red: člani:

IZREDNI OBČNI ZBOR NOGOMETNEGA KLUBA »ODRED«

Nogometni klub »Odred« obvešča, da bo v četrtek, dne 9. septembra 1954 ob 19.30 v dvorani Doma sindikatov, Miklošičeva cesta izredni občni zbor nogometnega kluba. Dnevni red: Nadaljnji obstoj nogometnega kluba.

Na občni zbor vabimo predstavnike športnih forumov, športnih društev, zastopnike delovnih kolektivov ter člane in simpatizerje društva.

NK »Odred«, Ljubljana

Gorenjski smučarji bodo zborovali

Kljub temu, da smo sredi poletja, so sklenili gorenjski smučarji, da bodo v torek, 14. t. m. preleteli svojo doseženo dol. Želijo se temeljite pripraviti za zimsko sezono.

Na sestanku, ki ga sklicuje Gorenjska smučarska podzveza, želijo gorenjski smučarji poleg pregleda doseženega dela, vsaj približno naznati smerne bodočemu delu. Odstraniti hočejo vse dosežene napake, ki so bremenile in zavirale sproščeni polet gorenjskega smučarskega športa. Zastopniki preko 30 avtomobilskih smučarskih klubov in društev bodo v konstruktivni in samokritični diskusiji prav gotovo iznesli dovolj napotil, ki naj koristijo pozitivni smučarskega športa na Gorenjskem. Dali bodo tudi smernice za smučarski koledar, ki naj olagati republiškega in zveznega z množičnimi in kvalitetnimi tekmovalji.

Nausch bo treniral avstrijsko reprezentanco

Dunaj, 7. septembra. — Avstrijsko reprezentanco za tekmo z Jugoslavijo, Švico in Madžarsko bo treniral samo Walter Nausch. Dosedanji tehnični komite (Nausch, Pesser in Frieiwirt) je izpolnil nalogo na svetovnem prvenstvu, s tem pa je bila njegova naloga tudi zaključena. Ker sta Pesser in Frieiwirt začeli trenirati posamezne klube, je Walter Nausch obdržal funkcijo zveznega kapitana.

Hrastnik 6 3 0 3 378:294 6
Kovinar (St.) 6 1 0 5 179:215 2
Litija 6 0 0 6 241:370 0

V drugi ligi vodita ogroženo borbo za vstop v I. slo. ligo Partizan iz Kranja in Domžale. Malenkostno prednost ima Partizan, ki ima v svojem moštvu tudi najboljšega strelca II. lige dragota Petriča, ki je v šestih tekmah dosegel 245 košev.

III. liga se odigrava precej neredno, kar je razvidno tudi iz lestvice: Svoboda (L) 5 4 0 1 213:161 8
Pestojna 4 2 1 1 202:124 5
Ilirija (L) 4 2 1 1 146:123 3
Vrhnika 3 0 0 3 79:126 0
Kamnik 3 0 0 2 82:158 0

Najboljši strellec je Wallas (Svoboda), ki je v petih tekmah dosegel 111 košev.

Istočasno z moškimi se je igrala tudi ženska liga, ki pa je že zaključena. Lestvica izgleda takole:

Branik (M)	6	5	0	1	365:198	10
ASK (L)	6	5	0	1	283:119	10
Celje	6	2	0	4	125:326	4
Svoboda (T)	6	0	0	6	78:198	0

Najboljša strelka ženske lige je Marija Preac (Branik), ki je v šestih tekmah dosegla 122 košev.

(Z. T.)

Pod košem

KONČAN JE TEČAJ ZA SABLJASKE INŠTRUKTORJE IN TRENERJE

Vzorno sodelovanje

V letošnjem poletju so se je petič sestali naši mladi sabljaši, bodoci inštruktorji in trenerji v idilični Savinjski dolini. V Prebolu, pod Mrzlico planino je tudi letos bil pod vodstvom neutrudljivih strokovnjakov to. varšev Cvetka Rudolfa iz Ljubljane in Jakobčiča iz Subotice tečaj za inštruktorje in sodnike sabljskega športa. Tečaj so posejali mladi sabljaši LRS iz Ljubljane in Celja ter Vojvodine iz Subotice, Zrenjanina, Somjara in Novoga Sada. Priprano je bilo snidenje V prvem srečanju obnovljene stare bratske vezi so povezovali v iskrenem tovarištvu in delu vse tečajnike.

Tečaj je bil v prostorih stare graščine, katere stavlja sindikalni odbor tekstilne tovarne Sabljaki zvezi Slovencev. Iz tega mesta gre Upravi tekstilne tovarne in vsem njenim namestnikom topa zahvala vodstva in mladim tečajnikom za izkazano razumevanje in izredno ljubeznivost gostoljubja.

Enako se s hvalečnostjo spominjajo udeleženci tečaja krajevne oblasti in domačinov, ki so jim šli v vsakem pogledu na roko.

Prirodne lepote in tovarištvo, na katere so naleteži na vsakem koraku, so izredno ugodno vplivale na razpoloženje in delo mladih tečajnikov. Dan je bil načrtno izražen od 6. do 30. ure. Praktični vadbi 4 ure dnevno so sledila teoretična predavanja. Za razvedrilo so sledili dopolnilni športi: plavanje, skoki v vodo, lahka atletika, namizni tenis in izleti v bližnje planine. Vse to je terjalo od mladih ljudi disciplino, ki je bila zlasti pri bratih iz Vojvodine na višku. Ob večerih se je mladina sprostil v veselili ob raznih igrah in glasilih.

Sistematična dela v tečaju je rodila lepe uspehe, ki bi bili še večji, če

bi tečaj trajal dalj časa. Ze itak kratko odmerjen čas so morali skrajšati s tekmovaljem za pokal »Mariborskega tedna« v Mariboru, kjer so tečajniki pokazali pridobljeno znanje in el priporili pokal.

Razli so se z željo, da se prihodnje leto zopet odzovejo povabilu domačinov in se snidejo v lepi Savinjski dolini, kamor naj bi prišla sabljaska mladina iz cele države.

Atletski miting

Atletski klub Ljubljana je priredil minulo nedeljo atletski miting, na katerem je sodelovalo nekaj članov državne reprezentance, ki so že nekaj dni na skupnih pripravah v Ljubljani. Doseženi so bili tiše boljše rezultati:

100 m: Dovijanič (CZ) 10,9; 400 m: Savič (P) 49,9; 800 m: Hočvar (P) 1:53,8; 1500 m: Spacapan (L) 4:13,4; 3000 m: Accetto (L) 10:05,8; 4x100 m: Ljubljana 43,8; višina: Nikolič (CZ) 180; daljina: Savič (CZ) 6,81; troskok: Vuković (L) 12,61; krogla: Skillevič (S) 15,05; kladivo: Vovk (L) 40,65.

Hkrati je bil tudi troboj ženskih ekip Ljubljana — Jesenice — Litija v okviru republiške atletske lige. Zmagala je Ljubljana s 6751 točkami pred Jesenicami 3998 in Litijo 2935.

ZVEZNA KOŠARKARSKA LIGA

Moški: MONTAŽNO — PARTIZAN 66:60 (29:35)
PROLETER — CRVENA ZVEZDA 67:65

Ženske: PARTIZAN — PROLETER 53:35

DNEVNE NOVICE

Slovenska akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani in Slovensko kemijsko društvo vabita na predavanje prof. dr. A. J. Stavermana iz Delfta. Prvo predavanje »O organizaciji znanstvenih raziskav za industrijo na Holandskem« bo v petek 10. septembra v predavalnici Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Novi trg št. 3, ob 18. uri. — Drugo predavanje »Zveza med kemijsko strukturo in mehanskimi lastnostmi polimerov« pa bo v soboto 11. septembra ob 12. uri v predavalnici Fizikalnega inštituta »J. Stefana«, Jamova 55. Obe predavanji bosta v nemščini.

Ljudska univerza v Ljubljani obvešča, da je vpisovanje v tečaj angleškega, nemškega, francoskega, italijanskega in španskega jezika samostojno do 10. septembra v pisarni Ljudske univerze. Lahko se vpisuje v vse letniške navadnih tečajev, v intenzivne tečaje in konverzacijski tečaj angleškega jezika. — Vpisujemo tudi v tečaj slovenskega jezika in esperanta.

Koncertna direkcija Slovenije objavlja svoj »Modri abonma« za 12 solističnih in komornih koncertov, katerih bodo izvedli jugoslovanski in tuji koncertanti in komorni ansambli. Cene za vse 12 koncertov so naslednje: 1.300, 1.100, 840 in 600 dinarjev, za dijake 550, 430 in 300 dinarjev. Abonma je plačljiv v 5, za dijake v 4 obrokih. Podrobnosti program koncertov je na razpolago brezplačno v Koncertni direkciji. Vpisovanje bo trajalo od 13. do 18. septembra od 11. do 13. in od 17. do 19. ure v Filharmoniji.

Stenografski in strojeopisni tečaji, ki so lansko leto bili pri Centralni ljudski univerzi v Ljubljani, bodo letos neposredno pod vodstvom Slovenskega stenografskega društva. Vpisovanje v začetne in nadaljevalne tečaje bo od 16. do 18. ure v pisarni Slovenskega stenografskega društva, Ljubljana, Gosposka ul. 12. — Novinarski dom.

Cisti svoj štedilnik samo s kromovim praškom. Z malim trudom boš imela vzorno čist štedilnik. Zahtevaj originalen zavitek.

Gnitje krompirja preprečuje KROSAN. Imajo ga vse semenarne, drogerije, zadrage itd. 2900

777
ZADNJA NOVOST
EAU DE COLOGNE

FLEX — FLEX — FLEX gre od ust do ust. Cisti idealno vse madeže: masti, olja, smole, znojia itd. Zahtevaj in pazi na znamko FLEX.
Novost na našem trgu je »Jela« sol za kopele. Osvežuje, jača in krepi živce. Dobi se v drogerijah in parfumerijah. 2960

KROMOV PRASEK je odlično sredstvo za čiščenje kovin. Poseben ga hvalijo gospodinjke za čiščenje štedilnikov. — Prepričaj se in povej drugim.

DROBNI OGLASI
2. SAMOSTOJNA SEDLARSKA POSAMOSTKA takoj sprejemamo. Obrti na sedlarska in torbarska delavnica, Gosposka ul. 13. M 307

KOMERCIALIST Z DOLGOLETNO PRAKSO, govori več jezikov, sposoben voditi komercialne posle trgovskega ali industrijskega podjetja (tudi izvoznega), želi menjati svoje sedanje službeno mesto iz družinskih razlogov. Nastop po dogovoru. Ponudbe na oglasni oddelku pod »Zanesljivo«. 2974

Naznanjamo žalostno vest, da je umrla naša draga mama, babica in sestra
JOSIPINA STRMAN
žena biv. trgovca iz Smartna pri Litiji
Pogreb pokojne bo v sredo, 8. t. m. ob 8. uri zjutraj na pokopališče v Smartno pri Litiji.
Užalosteni sin Božo z ženo Angelico in otroci: Slavko, Božo in Jurko ter ostali sorodniki.

TRIJE

TOVARISHI

ROMAN 170

»Moji ljubljani ljubček, zdaj pa vidim, da znaš naenkrat imenitno plesati,« je rekla Pat presenečeno.
»No, no, imenitno...«
»Pač, pač. Kje si se pa naučil?«
»Plesati me je naučil še Gottfried,« sem odgovoril.
»V naši delavnici?«
»Da — in v kavarni International. Saj smo potrebovali tudi dame, če smo hoteli plesati. Roza, Marion in Wally so poskrbele, da sem se kot plesalec še izpopolnil. Bojim se samo, da zato ne plesam preveč elegantno.«
»Pač, pač! Oči so ji zažarele. »Prvikrat pleševa tako skupaj, Robby!«

Poleg naju je plesal Rus s Španko. Smehljaj se je in nima kimal. Španka je bila zelo blede. Črni, bleščeči lasje so ji obrobili čelo ko gavrane krilo. Plesala je negibnega, resnega obraza. Imela je zapestnico s štiriglatimi, velikimi smaragdi. Bilo ji je osemnajst let. Izza mize jo je violinist kar požiral z očmi.

Vrnila sva se k mizi. »Zdaj bi pa pokadila cigareto,« je rekla Pat.

»Nikar,« sem odgovoril previdno.

»Samo nekajkrat bi potegnila, Robby. Tako dolgo že nisem kadila.«

Tekstilni tehnikum v Kranju. Sprejemni izpiti v jesenskem terminu se bodo pričeli 13. septembra ob 8. uri. Kandidati bodo opravljali izpit iz slovenščine, matematike in kemije. Reden pouk se prične za višje letnike 16. septembra, za prve letnike 20. septembra. — Ravnateljstvo.

Enoletni administrativni tečaj, v katerem si pridobite potrebno strokovno znanje za pisarniško poslovanje ali pripravite na strokovni izpit za vsa zvanja v pisarniški službi, začetne in nadaljevalne strojeopisne in stenografske tečaje prireja tudi letos specialni zavod za to stroko, t. j. Administrativna šola v Ljubljani, Roksa c. 15 (tel. 30-917). Tečajni dopoldanski, popoldanski in večerni. Vpisovanje je vsak dan dopoldne od 8. do 12. ure in popoldne od 17. do 19. ure.

Za strojeopisne in stenografske tečaje (začetne in nadaljevalne) ter enoletni administrativni tečaj, v katerem si pridobite potrebno strokovno znanje za pisarniško poslovanje, je vpisovanje na Administrativni šoli Roksa c. 15 (tel. 30-917) vsak dan dopoldne od 8. do 12. in popoldne od 17. do 19. ure. Tečaji so dopoldanski, popoldanski in večerni.

OBJAVA

Inštitut za telesno vzgojo v Ljubljani javlja:

Vpisovanje študentov v I. letnik se vrši od 27. do 30. septembra. Kandidati naj se javijo 27. in 28. septembra vsak dan ob 8. uri zjutraj, kjer bodo zdravniško pregledani, nato pa bodo opravili sprejemni izpit, ki obsega naslednje:

Moski: tek 100 m 13,3 sek., tek 1500 m 5,25 min., skok v višino 135 cm, suvanje krogle 7,8 m, prehod preko gredi v višini 2 m, plavanje 100 m v 2 min., plezanje po vrvi 5 m v 14 sek., obvladovanje žoge, vaje na bradljah: iz koleba v opori na lehte, v predkolebu vzpora, v zakolebu zanka, vaja na drugo: iz vese spredaj z nadriplem, naupor v zavesti v desnem (l.) podkolenju, premah odnožno z levo (d.) naprej in seskok naprej, konj na šir brez ročajev: zaletozna — raznožna.

Zenske: tek 100 m 16 sek., tek 800 m 3,20 min., skok v višino 110 cm, suvanje krogle 6,70 m, prehod preko gredi v višini 150 cm, plavanje na 100 m v 2,25 min., plezanje po vrvi 3 m, obvladovanje žoge, vaje na bradljah (dobročni): v predkolebu sed s nožno prednožno na desno (l.) lestinva zuna, presed na drugo lestinvo, sesed not, v zakolebu zanka, koza na šir: zaletozna — skreka.

Za vpis naj kandidati k pravilno tiskirani prošnji prilože naslednje dokumente:

1. Sprizevalo o opravljenem višjem tečajnem izpitu.
2. Izpiske iz matične knjige.
3. Potrdilo o volilni pravici.
4. Kratke življenjske.
5. 2 fotografiji 5 x 9 v civilu in 1 v telovadni obleki.
6. Podatke o tem, ali in kako je reguliral vojaške obveznosti.

Vpisovanje v II. letnik se vrši od 5. do 10. oktobra. Jesenski izpitni termin traja od 29. septembra do 5. oktobra.

ZAPORA CESTE

Poljanska cesta v odseku od Ambrozevega trga do Krekovega trga bo zaprta od 8. septembra 1954 dalje zaradi obnovevnenih del na tiru Električne ceste železnice.

Promet se preusmeri po Poljanskem in Petkovskem nasipu. Zadržano bo trajala predvidoma do 7. novembra 1954.

Uprava cest MLO

Ljubljana

CELJSKE VESTI
V času od 23. do 31. avgusta t. l. je bilo v Celju rojenih 34 dečkov in 28 deklet. Poročili so se: Josip Marčec in Jožeta Osetič, Mihael Bremeč in Marija Vajdič, Stjepan Miklenič in Marija Gorjanc, Milan Malgaj in Helena Kotušek, Franjo Bobinač in Zlata Schmezer, Cedomir Glurič in Tezrežja Sluga. — Umrli so: Jože Goleč, star 88 let, Marija Moro, 56 let, Miklavž Orep, 47 let, Rudolf Bužar, 51 let, Jože Razbojšek, 66 let, Antonija domać, 66 let, Janko Jelen, 72 dni, Marija Polanc, stara 58 let.

Od 23. do 31. avgusta t. l. je bilo v okraju Celje rojenih 16 dečkov in 13 deklet. Poročili so se: Edvard Medved in Silva Pader, Anton Vran in Martina Marcen, Jožef Lipovec in Stefanija Vrhovšek, Fran Beve in Justina Lipovec, Anton Pican in Tatjana Sušterič, Alojz Orešnjak in Marija Brglez, Karl Rajster in Franciška Kramaršek, Adolf Dueman in Neža Lapuh. — Umrli so: Jera Ušen, stara 56 let, Elizabeta Lipnik, 78 let, Alojz Kramer, 63 let, Franciška Menih, 57 let, Ema Snažder, 72 let, in Marija Krolfič, stara 52 let.

CELJSKE VESTI
V času od 23. do 31. avgusta t. l. je bilo v Celju rojenih 16 dečkov in 13 deklet. Poročili so se: Edvard Medved in Silva Pader, Anton Vran in Martina Marcen, Jožef Lipovec in Stefanija Vrhovšek, Fran Beve in Justina Lipovec, Anton Pican in Tatjana Sušterič, Alojz Orešnjak in Marija Brglez, Karl Rajster in Franciška Kramaršek, Adolf Dueman in Neža Lapuh. — Umrli so: Jera Ušen, stara 56 let, Elizabeta Lipnik, 78 let, Alojz Kramer, 63 let, Franciška Menih, 57 let, Ema Snažder, 72 let, in Marija Krolfič, stara 52 let.

CELJSKE VESTI
V času od 23. do 31. avgusta t. l. je bilo v Celju rojenih 16 dečkov in 13 deklet. Poročili so se: Edvard Medved in Silva Pader, Anton Vran in Martina Marcen, Jožef Lipovec in Stefanija Vrhovšek, Fran Beve in Justina Lipovec, Anton Pican in Tatjana Sušterič, Alojz Orešnjak in Marija Brglez, Karl Rajster in Franciška Kramaršek, Adolf Dueman in Neža Lapuh. — Umrli so: Jera Ušen, stara 56 let, Elizabeta Lipnik, 78 let, Alojz Kramer, 63 let, Franciška Menih, 57 let, Ema Snažder, 72 let, in Marija Krolfič, stara 52 let.

CELJSKE VESTI
V času od 23. do 31. avgusta t. l. je bilo v Celju rojenih 16 dečkov in 13 deklet. Poročili so se: Edvard Medved in Silva Pader, Anton Vran in Martina Marcen, Jožef Lipovec in Stefanija Vrhovšek, Fran Beve in Justina Lipovec, Anton Pican in Tatjana Sušterič, Alojz Orešnjak in Marija Brglez, Karl Rajster in Franciška Kramaršek, Adolf Dueman in Neža Lapuh. — Umrli so: Jera Ušen, stara 56 let, Elizabeta Lipnik, 78 let, Alojz Kramer, 63 let, Franciška Menih, 57 let, Ema Snažder, 72 let, in Marija Krolfič, stara 52 let.

CELJSKE VESTI
V času od 23. do 31. avgusta t. l. je bilo v Celju rojenih 16 dečkov in 13 deklet. Poročili so se: Edvard Medved in Silva Pader, Anton Vran in Martina Marcen, Jožef Lipovec in Stefanija Vrhovšek, Fran Beve in Justina Lipovec, Anton Pican in Tatjana Sušterič, Alojz Orešnjak in Marija Brglez, Karl Rajster in Franciška Kramaršek, Adolf Dueman in Neža Lapuh. — Umrli so: Jera Ušen, stara 56 let, Elizabeta Lipnik, 78 let, Alojz Kramer, 63 let, Franciška Menih, 57 let, Ema Snažder, 72 let, in Marija Krolfič, stara 52 let.

CELJSKE VESTI
V času od 23. do 31. avgusta t. l. je bilo v Celju rojenih 16 dečkov in 13 deklet. Poročili so se: Edvard Medved in Silva Pader, Anton Vran in Martina Marcen, Jožef Lipovec in Stefanija Vrhovšek, Fran Beve in Justina Lipovec, Anton Pican in Tatjana Sušterič, Alojz Orešnjak in Marija Brglez, Karl Rajster in Franciška Kramaršek, Adolf Dueman in Neža Lapuh. — Umrli so: Jera Ušen, stara 56 let, Elizabeta Lipnik, 78 let, Alojz Kramer, 63 let, Franciška Menih, 57 let, Ema Snažder, 72 let, in Marija Krolfič, stara 52 let.

CELJSKE VESTI
V času od 23. do 31. avgusta t. l. je bilo v Celju rojenih 16 dečkov in 13 deklet. Poročili so se: Edvard Medved in Silva Pader, Anton Vran in Martina Marcen, Jožef Lipovec in Stefanija Vrhovšek, Fran Beve in Justina Lipovec, Anton Pican in Tatjana Sušterič, Alojz Orešnjak in Marija Brglez, Karl Rajster in Franciška Kramaršek, Adolf Dueman in Neža Lapuh. — Umrli so: Jera Ušen, stara 56 let, Elizabeta Lipnik, 78 let, Alojz Kramer, 63 let, Franciška Menih, 57 let, Ema Snažder, 72 let, in Marija Krolfič, stara 52 let.

CELJSKE VESTI
V času od 23. do 31. avgusta t. l. je bilo v Celju rojenih 16 dečkov in 13 deklet. Poročili so se: Edvard Medved in Silva Pader, Anton Vran in Martina Marcen, Jožef Lipovec in Stefanija Vrhovšek, Fran Beve in Justina Lipovec, Anton Pican in Tatjana Sušterič, Alojz Orešnjak in Marija Brglez, Karl Rajster in Franciška Kramaršek, Adolf Dueman in Neža Lapuh. — Umrli so: Jera Ušen, stara 56 let, Elizabeta Lipnik, 78 let, Alojz Kramer, 63 let, Franciška Menih, 57 let, Ema Snažder, 72 let, in Marija Krolfič, stara 52 let.

CELJSKE VESTI
V času od 23. do 31. avgusta t. l. je bilo v Celju rojenih 16 dečkov in 13 deklet. Poročili so se: Edvard Medved in Silva Pader, Anton Vran in Martina Marcen, Jožef Lipovec in Stefanija Vrhovšek, Fran Beve in Justina Lipovec, Anton Pican in Tatjana Sušterič, Alojz Orešnjak in Marija Brglez, Karl Rajster in Franciška Kramaršek, Adolf Dueman in Neža Lapuh. — Umrli so: Jera Ušen, stara 56 let, Elizabeta Lipnik, 78 let, Alojz Kramer, 63 let, Franciška Menih, 57 let, Ema Snažder, 72 let, in Marija Krolfič, stara 52 let.

CELJSKE VESTI
V času od 23. do 31. avgusta t. l. je bilo v Celju rojenih 16 dečkov in 13 deklet. Poročili so se: Edvard Medved in Silva Pader, Anton Vran in Martina Marcen, Jožef Lipovec in Stefanija Vrhovšek, Fran Beve in Justina Lipovec, Anton Pican in Tatjana Sušterič, Alojz Orešnjak in Marija Brglez, Karl Rajster in Franciška Kramaršek, Adolf Dueman in Neža Lapuh. — Umrli so: Jera Ušen, stara 56 let, Elizabeta Lipnik, 78 let, Alojz Kramer, 63 let, Franciška Menih, 57 let, Ema Snažder, 72 let, in Marija Krolfič, stara 52 let.

SKLEP

Okrožna državna arbitraža v Ljubljani je po arbitru Severju Ivi. v zadevi poravnave upnikov Cevljarske obrtniške proizvodnje in predelovalne zadruge z o. j. v likvidaciji, Kranj, po opravljeni razpravi dne 1. IX. 1954 sklenila:

1. Potrjuje se dne 1. IX. 1954 dosežena poravnava izven postopka prisilne likvidacije med Cevljarsko obrtniško proizvodnjo in predelovalno zadruge z o. j. v likvidaciji, Kranj, na eni strani in njenimi upniki na drugi strani.

Poravnava je naslednja: Vsi upniki dobijo poplačan 70% svojih terjatev. Vsem upnikom se izplačajo tako znižane terjatve do inkl. 16. IX. 1954, razen upnika »Astra«, Ljubljana in »Standart«, Kranj, ki prejmeta plačilo do inkl. 1. X. 1954.

2. Dosežena poravnava o sorazmernem znižanju terjatev je obvezna za vse upnike Cevljarske obrtniške proizvodnje in predelovalne zadruge z o. j. v likvidaciji, Kranj.

Zoper ta sklep ni pritožbe.

Obrazložitev:

Likvidacijska komisija Cevljarske obrtniške proizvodnje in predelovalne zadruge z o. j. v likvidaciji, Kranj, je ugotovila, da so pasiva zadruge višje od aktiv. V skladu z določilom čl. 29. odst. 4 Uredbe o prenehanju podjetij in obrotov (Ur. l. FLEK št. 51/53) bi morala likvidacijska komisija podati pristojni arbitraži predlog za uvedbo prisilnega likvidacijskega postopka. Te možnosti pa se likvidacijska komisija ni poslužila, temveč je predlagala upnikom poravnavo izven postopka prisilne likvidacije, kot jo predvideva čl. 26. oz. čl. 42. citirane uredbe.

Naroka za dosego poravnave izven postopka prisilne likvidacije, ki se je vršil v Kranju dne 1. IX. 1954 se je od skupno 18 upnikov, katerih terjatve znašajo 1.132.768 dinarjev, udeležilo 11 upnikov, katerih terjatve znašajo 962.370 dinarjev. Na naroku je bila dosežena poravnava, kakor je navedeno pod 1., katero je bilo potrjeno.

V smislu določil čl. 26. odst. 3 Uredbe o prenehanju podjetij in obrotov je sporazum o sorazmernem znižanju terjatev obvezen za vse upnike, če se z njim strinja več kot polovica upnikov, katerih terjatve znašajo več kot polovico dolgov podjetja. Ker je na naroku bilo prisotnih več kot polovico upnikov, ki so zastopali več kot polovico vseh dolgov podjetja in ker je med njimi bil dosežen sporazum o sorazmernem znižanju in poravnavi terjatev, je podan pogoj, da sporazum o sorazmerni poravnavi terjatev velja za vse upnike. Izrek pod 2. je tedaj utemeljen. Pravomočnost sklepa temelji na določilu čl. 5 ZDA.

Okrožna državna arbitraža Ljubljana

MARIBORSKE VESTI

DEŽURNA LEKARNA
Sreda, 8. IX. 1954: lekarna »Melje«, Meljska cesta 2.

KINO
PARTIZAN: franc. film »Fanfan Tulipane«.
UDARNIK: amer. film »Zongler«.
POBREŽJE: amer. film »Točno opoldne«.
STUDENCI: amer. film »Soledadina«.

Umetnostna galerija v Mariboru. Strossmajerjeva ul. 6. Razstava del Nikolaja Pirtana. Razstava je dnevno odprta od 9. do 17. ure v času od 5. do 19. septembra. Prijave za skupniške obiske pošljite na telefon 25-45. Vodstvo po razstavi zagotovljeno. Istočasno razstavlja svoja dela slikar Ferdo Majer.

Poročili so se v Ljubljani

SEZNAM POROK 9. sept.
Organ LM Viljem Rački in sprejodnica ECZ Stefanija Muhvič. Železnikar Justin Lokše in železnikarka Emilija Pregl; delavec Avgust Filipič in boln. strežnica Franca Otrin; šofer Janez Merela in delavka Ljudmila Povirk; jermenar Josip Novak in delavka Marija Cesar; delavec Franc Piskule in delavka Marija Turk; železničar Josip Reisp in službenka Pavla Cerik; gozd. tehnik Silvester Golob in glaz. tehnik Ljudmila Kravčev; organ LM Oton Turk in službenka Justina Rihar; avtoelektričar Kristijan Rajnhar in trg. pom. Stanislava Henigman; nameščenec Ignacij Babnik in nameščenska Ivana Luskovec; orodjar Florjan Pečir in gospodinja Dragica Jerman; pekar Boris Zorko in glazalka Milena Pavlič; avtomehanič Ivan Petras in prodajalca Stefanija Bratoš; strojnik Miro Kriznjak in blaginščarka Jožefa Smonkar; tesar, pom. Avgustin Oplotnik in trg. pom. Franciška Zupc; strojnik Stefan Horvat in raznašalka Stefanija Kadič; uslužbenec Franc Marinšek in uslužbenka Brigita Lončar; str. tehnik Bogomir Perhacec in krojačica Stanislava Boštjančič; strojnik Ivan Premrl in gosp. pom. Marija Papež, poljedelec Franc Jankovič in poljedelka Antonija Primar; podoficir JLA Rafael Miketič in šivilja Ljudmila Klenčar; kovinobrusač Viktor Kastelle in krojačica Marija Konšek; tesar Andrej Zrimšek in gospodinja Pavla Taškari; str. tehnik Janez Crnak in nameščenska Julijana Frančeskin; strugar Jožef Tomažin in delavka Jožeta Pirc; zidar Avgust Štrtak in polj. delavka Rozina Morčič; monter Alojzij Saje in kuharica Karolina Bečaj; ključavničar Ladislav Volgyi in uradnica Amalija Vidmar; podoficir JLA Mladen Dukić in perica Marija Ozimec; str. ključavničar Ivan Starmar in pošt. uslužbenka Ana Kopač.

V Sarajevu proučujejo uporabo stranskih proizvodov proizvodnje koksa

V rudarskem inštitutu BiH v Sarajevu proučujejo nadaljnjo predelavo plina in surovega bencola — stranskih proizvodov pri pridobivanju koksa. Ugotovili so, da pri pridobivanju koksa 30% odpade na plin, katerega je moč docela izkoristiti za nadaljnjo predelavo in tako dobiti zelo koristne surovine. Nekatere izmed teh surovin vvažamo zdaj iz tujine. Toda zaradi pomanjkanja potrebnih naprav v koksarni v Lukavcu izgubimo dnevno s plinom raznih sestavin, ki bi jih lahko nadalje predelovali v vrednosti kakih 80.000 din.

Dosedanje raziskave so pokazale, da bi lahko z razmeroma majhnimi investicijami iz surovega bencola dobivali čist bencol, ki ga močno potrebuje kemična industrija, iz čistega bencola pa dalje tudi čisti kolouol, ki ga prav tako močno potrebuje industrija.

Kdo je dobil milijon?

Gotovo bo zanimalo vse, ki igrajo na srečo Jugoslovanske loterije, kdo je v 57. kolu zadel milijon. V avgustu se je loterijska sreča zopet pošteno nasmešnila Mariboru. S srečo, ki je zadela milijon din, se je javila pri Jugoslovanski loteriji 78 let stara vdova Angela Ostrožnik iz Maribora. Milijon sem zadelala že dejala, »to pot sem vendarle pravo izbrala, in se nasmešnila. Pri pregledu srečke je Jugoslovanska loterija ugotovila, da je Ostrožnikova mamica, kakor ji pravijo vsi Mariborčani, resnično zadelala milijon. Povedala je tudi, da igra stalno na loterijo. Kaj malega je sem ter tja že zadelala, takšne sreče kot v letošnjem avgustu pa še ni imela.

Srečni mamici je Jugoslovanska loterija takoj izplačala milijon din. Na vprašanje, kam bo s toliko visoko denarja, nam je zaupala, da bo svoj milijon že pametno uporabila. Njen sin in njegova žena sta padla v partizanih in zapustila neposkrbljenega otroka. Tega otroka ima Ostrožnikova prav rada. Takoj je na njegovo ime naložila pri Narodni banki 200.000 din. Pravi, da bo zdaj lahko lepo poskrbela za njegovo življenje.

Na Jesenicah bodo zgradili nove čistilnice za plin

Skozi ozko dolino med Mežaklo in Golico se dan in noč iz mnogih dimnikov vane oblaki dima, prahu in plinov, ki zakrivajo sonce in zastrupljajo zrak.

Jesenjski plavži proizvajajo na dan preko milijon in pol kubičnih metrov visokokaloričnih plinov, ki jih le delno izkoriščajo. Preko 35 odstotkov jih pa dnevno uhaaja v zrak neizkoriščenih. Lurgi, plinski čistilci, slabo čistijo vlin in ga le delno izkoriščajo. Ta plin uporabljajo na Jesenicah kot osnovno kurivo za apnenice, pralnice peči, nove cowerpe in številne druge peči.

Na Jesenicah grade neprestano nove obrate. Vendar je bilo vedno premalo energije za pogon teh ve-

Poostreni ukrepi proti špekulaciji z žitom

Da bi bila preprečena špekulacija v prometu z žitom, je Zvezni izvršni svet izdal uredbo o dopolnitvi uredbe o podjetjih in skupnostih podjetij za promet z žitom, s katero je določena denarna globa v primeru, če bi potrošnik kopal žito v druge namene, ne pa za potrebe svojega gospodinjstva. Višina globe se giblje od 10.000 do 200.000 dinarjev. Razen tega je možen kot zaščitni ukrep tudi odvzem žita.

S to uredbo se zvezni državni tajnik za narodno gospodarstvo pooblašča, da lahko predpiše, ob kakšnih pogojih lahko posamezni potrošniki kupijo žito neposredno od proizvajalca za svoje gospodinjstvo.

KONGRES LESNIH DELAVCEV IN GRADBENCEV V BRUSLJU

Beograd, 7. septembra
Od 15. do 17. septembra bo v Bruslju sedmi kongres mednarodne federacije gradbenih in lesnih delavcev. V imenu sindikata lesnih in gradbenih delavcev Jugoslavije se bo kongresa udeležil Josip Bosnar, predsednik Centralnega odbora sindikata lesnih delavcev, in Savo Medan, predsednik Centralnega odbora sindikata gradbenih delavcev.

PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE LR MAKEDONIJE SE BO PRIHODNJE LETO POVEČALA ZA 41%

Ohrid, 7. septembra
Upravi odbor elektrogospodarske skupnosti LR Makedonije je te dni razpravljal o načrtu za proizvodnjo električne energije v prihodnjem letu. Ugotovil je, da so dane možnosti, da bo proizvodnja električne energije v LR Makedoniji leta 1955. narasla za 41% v primeri z letošnjim letom. V ta namen bi

Na Jesenicah bodo zgradili nove čistilnice za plin

Skozi ozko dolino med Mežaklo in Golico se dan in noč iz mnogih dimnikov vane oblaki dima, prahu in plinov, ki zakrivajo sonce in zastrupljajo zrak.

Jesenjski plavži proizvajajo na dan preko milijon in pol kubičnih metrov visokokaloričnih plinov, ki jih le delno izkoriščajo. Preko 35 odstotkov jih pa dnevno uhaaja v zrak neizkoriščenih. Lurgi, plinski čistilci, slabo čistijo vlin in ga le delno izkoriščajo. Ta plin uporabljajo na Jesenicah kot osnovno kurivo za apnenice, pralnice peči, nove cowerpe in številne druge peči.

Na Jesenicah grade neprestano nove obrate. Vendar je bilo vedno premalo energije za pogon teh ve-

likih mehaniziranih obrotov. Zaradi pomanjkanja pogonske energije je železarna čisto grozil zastoj. Nova kalorična centrala pa bo lahko izkoristila večji del plina, ki je do sedaj uhajal v zrak. V ta namen grade nove modernizirane Lurgi-naprave za čiščenje plinov. Nove plinske čistilce bodo izdelovali doma po risbah domačih plavžarskih strokovnjakov in bodo gotovi do srede prihodnjega leta.

Delovni kolektiv jeseniških železarjev bo tako dobil nov vir pogonske energije, ki bo podjetju prahrnil milijonske vsote. Kurilna vrednost plina iz plavžev je zelo visoka in vsestransko uporabljiva. —S

RAZSTAVA NIKOLAJA PIRTANA IN FERDA MAJERJA

V Mariboru je bila v nedeljo v Umetnostni galeriji slavnostno odprta razstava del Nikolaja Pirtana: plastike, oljnatih slik, akvarelov, grafike in risb. O Pirtanovem življenju in njegovem umetniškem ustvarjanju sta govorila predsednik galerijskega sveta, slikar Ante Trstenjak, in upravnik Umetnostne galerije prof. Branko Rudolf, ki je poudaril, da je razstava v Mariborski galeriji omogočila Moderna galerija v Ljubljani, ki je pred kratkim priradila Pirtanovo razstavo.

Obenem je bila odprta razstava olj in nekaj grafic macedarskega slikarja Ferda Majerja, ki se je že predstavljal mariborskemu občinstvu s samostojno razstavo v gledališkem foyerju in na skupnih razstavah mariborskega kluba upodabljalnih umetnikov. Ante Trstenjak je med drugim omenil, da ima mladi umetnik, ki je učenec Gojmirja Kosa, vse pogoje za uspešen nadaljnji razvoj. Vedno bolj se oteša šoleškega vpliva in išče poti za svoj umetniški izraz. Razstavljeni dela odražajo umetnikov temperament in njegovo umetniško rast.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »TRIGLAVA«

francoski film

Zgodba neke ljubezni

V glavnih vlogah: Louis Jouvet, Daniel Gelin, Dany Robin.

Ljubavna zgodba bogatega in revnega sloja.

Teden. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje.

Prodaja vstopnic od 19 dalje. Danes zadnjikrat!

LJUDSKA UNIVERZA SINDIKATA

DOZ: amer. dokument. film »Reka Hudson« (barv.), »Toscanini« (glasbeni), »Bakteriolog dr. Erlich«, »Vzgoja lovskih psov« (barvni).

Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Gospa Kasanova«. Predstavi ob 18 in 20. — »PLAVZ«: ital. film »Nehvaležno srce«. Predstava ob 20.

CELEJE »UNION«: franc. film »Umorstvo«. Predstavi ob 18 in 20. — »DOM«: amer. film »Mesto iluzij«. Predstavi ob 18 in 20.

KRANJ »STORZIČ«: francoski film »Ulica Estrapade«. Predstava ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. — »LETNI KINO PARTIZAN«: premiera ital. filma »Figaro«. Teden. Predstava ob 19.30. — »SVOBODA«: amer. barvni film »Afriška kraljica«. Predstavi ob 18 in 20.

PTUJ: franc. film »Plačilo za strah«. Teden. Predstava ob 20.

KINO »ŠIŠKA«

Ameriški film

»ZAZNAMOVANA«

Teden. Predstave ob 18, 19, 20 — Prodaja vstopnic od 15 dalje

»VINO-KOPER«

SPREJME TAKOJ:

verziranega upravnika

za gostinsko podjetje »VINO-KOPER« v Kočevju

verziranega računovodjo-bilancista

za delo na terenu, predvideno za dobo 2—3 mesecev v pošte pridejo tudi upokojeanci.

Pismene ponudbe z opisom dosedanjega službovanja je treba poslati na naslov: »VINO-KOPER« — KOPER.

BERITE IN NAROČAJTE »LJUDSKO PRAVICO-BORBO«!

Izšle so najnovejše izdaje

OSNOVNI ZAKON O PRORAČUNIH

IN NAVODILO ZA SESTAVO OSNUTKA ZA LETO 1955 S KOMENTARJEM STRAHINJE DAKIČA
Cena 120 dinarjev

UREDBA O UPRAVLJANJU STANOVANJSKIH POSLOPIJ

S POJASNILI IN PRAKTIČNIMI PRIMERI. Preredila NOVAK MILOŠEVIČ, svetnik Tajništva za zakonodajo Zveznega izvršnega sveta, in DUŠAN POLOVIČ, v. up. ref. Drž. tajništva za posle obč. uprave in proračun
Cena 75 dinarjev

SPLOŠNI ZAKON O UNIVERZAH

S PREDGOVOROM prof. dr. JOVANA DJORDJEVIČA
Cena 80 dinarjev

DAVKI — SPLOŠNI DEL

DRUGA PREDELANA IZDAJA IZPOD PERESA RADOMIRA RADOVANOVIČA
Cena 150 dinarjev

DENARNI IN KREDITNI SISTEM

TRETJA PREDELANA IN DOPOLNJENA IZDAJA IZPOD PERESA RADE M. STEFANOVIČA
Cena 200 dinarjev

KRATKI TEČAJ FINANC

DRUGA SPREMENJENA IN DOPOLNJENA IZDAJA. Napisali: SLAVKO ČUKOVIČ, R. RADOVANOVIČ, A. TASIČ in B. KITALJEVIČ
Cena 220 dinarjev

ZAKON O PROMETU Z ZEMLJIŠČI IN ZGRADBAMI

S PREDGOVOROM IN REGISTROM
Cena 60 dinarjev

TEMELJNI ZAKON O ZAŠČITI ŽIVINE PRED KUŽNIMI BOLEZNIMI — TEMELJNI ZAKON O ZAŠČITI RASTLIN PRED BOLEZNIMI IN ŠKODLJIVCI IN ZAKON O PROMETU S SEMENOM

S PREDGOVOROM IN REGISTROM
Cena 80 dinarjev

NAROČILA ZA VSE GORNJE IZDAJE SPREJEMA

Komericalni oddelek »Službenega lista FNRJ« Beograd

Tekoči račun številka 1032-T-220

RADIO LJUBLJANA

Spored za sredo, 8. septembra 1954

Roročila: 5.05, 6.00, 8.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00.

5.00—7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored), vmes ob 5.30—5.40 Jutranja telovadba — 6.30—6.35 Radijski koledar in prireditve dneva — 7.00 Pregled tiska — 7.05 Jutranji orkestralni spored: (E. Grieg, A. Glazunov) — 7.30 Za gošpodinje — 7.35 Zabavna glasba, vmes reklame — 8.10 »Stirje flosarje« igrajo, pojeta Mija in Stane (Prenos iz Maribora) — 8.30 Za pionirje — 8.50—9.00 Zabavna glasba — 12.00 Slovenske narodne pesmi poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Skoferneta — 12.20 Kmetijski nasveti — 12.30 Opoldanski orkestralni spored — Carl Maria von Weber: Uvertura k operi »Euryanthe«, Franz Liszt: Koncert za klavir in orkester št. 1 v Es-duru — 13.15 Zabavna glasba, vmes objave — 13.30 Melodije za razvedrilo — 14.30 Turistična oddaja: Ob iztoku Savinje v Savo — 14.40 Samospeve poje mezzosopranistka Sonja Draksler, pri klavirju Marjan Vodopivec — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 16.00 Utrinki iz literature — Ello, Vittorini: Ne jokalj — 16.15 Promenadni koncert — Antonin Dvořák: Slovenski ples — 17.10 V plesnem ritmu — 18.00 Modni kotiček: Nekaj besed o jesenski modi — 18.10 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi izvajajo zbori, solisti in ansambli — 18.50 Okno v svet — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame in objave — 20.00 Jules Massenot: Manon, opera v 4 dejanjih. Izvajajo solisti, zbor in orkester pariske opere Comique — 22.30 Igra plesni orkester Radia Ljubljana p. v. Maria Rijavca in Bojana Adamiča — 23.40 Zabavna glasba — 23.00—24.00 Nočni simfonični koncert (na valu 202,1 in 212,4 m ter kratkem valu 90,1 MHz) (Bela Bartók, Friderik Delius, Demetrijs Zebre) — 23.00—24.00 Oddaja za tužino — na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

Moško ali žensko moč rabimo

za terensko delo po Ljubljani

Namestitve stalna — Plača po dogovoru — Ponudbe je treba poslati na oglasni oddelek »Ljudske pravice-Borbe« pod »Služba« v Ljubljani.

»GRADIS«

GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE LJUBLJANA — BOHORIČEVA ULICA 24

izvršuje vsa gradbena dela na objektih kapitalne izgradnje in družbenega standarda.

Najboljše strokovno vodstvo, solidnost, kvaliteta, ugodni pogoji, garancija zjamčena.

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE IZOLA OKRAJ KOPER

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. GRADBENEGA TEHNIKA

z najmanj petletno prakso za delo v Tajništvu Sveta za komunalne zadeve

2. PERFEKTNO DAKTILOGRAFKO

po možnosti s poznavanjem stenografije in dela v vložišču ter delnim znanjem italijanskega jezika. Pogoji je tudi nepopolna srednja šola, toda najmanj 5 let prakse

3. ORGANA MESTNE LJUDSKE STRAZE

prednost imajo borci in aktivisti NOV

Ostali pogoji: a) starost najmanj 23, največ pa 35 let; b) da izpolnjujejo splošne pogoje za sprejem v državno službo; c) da imajo najmanj 4 razrede gimnazije; d) da poznajo vsaj deloma italijanski jezik in da imajo prakso v tej ali sorodni stroki.

Pogoji so ugodni. Stanovanja (samska ali družinska) prekrbljena. Plača z dodatkom. — Ponudbe z življenjepisom je poslati do 15. septembra 1954 na Tajništvo LOMO Izola, okraj Koper.

INSTALACIJA LJUBLJANA — SLOMŠKOVA 4

SPREJME V ZAPOSLOITEV:

monterje za centralno kurjavo, vodovodne instalaterje kleparja, pomožne delavce,

vajence za kleparstvo, vodovodno instalacijo in centralno kurjavo

Plača po tarifnem pravilniku!

»15. SEPTEMBER«

TOVARNA CEMENTA IN SALONITA

Anhovo

sprejme takoj

3 finančne knjigovodje

za samostojno vodenje knjigovodstva obratov cement — salonit — delavnice

POGOJI: Ekonomska fakulteta, z najmanj 3 leta prakse v industrijskem knjigovodstvu ali popolna srednja šola z najmanj 7 let prakse, od katerih je samostojno vodil 2 leti finančno knjigovodstvo v enem industrijskem podjetju, ali brez polne srednje šole z najmanj 15 let prakse v industrijskem knjigovodstvu, od katerih je samostojno vodil 5 let finančno ali obratovno knjigovodstvo.

PREJEMKI PO TARIFNEM PRAVILNIKU.

Pismene ponudbe z opisom dosedanjega službovanja poslati na upravo podjetja.

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

»PRIMORJE« — AJDOVŠČINA

sprejme takoj v službo

KALKULANTA — GRADBENEGA INŽENIRJA

s 5-letno prakso, ali

GRADBENEGA TEHNIKA

z 10-letno prakso, in

PERFEKTNO STROJEPISKO

z znanjem debatne stenografije z večletno prakso in nižjo srednjo šolo

Pismene ponudbe z navedbo dosedanje prakse je treba poslati na gornji naslov! — Stanovanje je na razpolago!

Novoteks

TEKSTILNA TOVARNA — NOVO MESTO

OBISČITE NAS PAVILJON NA ŠTEVILKI 225 NA

Zagreškem velesejmu

KJE BOSTE VIDELI, DA

JE NAŠE BLAGO RES

DOBRO!

TOVARNA DUŠIKA RUŠE

razpisuje mesta za

inženirja kemije, strojnega inženirja, ekonomista, strojnega tehnika, elektrotehnik.

PONUDBE POSLJITE NA TOVARNO DUŠIKA RUŠE.

Vojna pošta 5573-27 Skopje

BO IMELA V SVOJIH PROSTORIH V ULICI DJURE DJAKOVIČA 57

I. ofertno licitacijo

ZA ODPSTOPITEV GRADBENIH DEL PRI GRADNJI NASLEDNJIH OBJEKTOV:

1. dne 11. septembra 1954 ob 8 za dve dvonadstropni zgradbi po 6000 m² v Leskovcu. Rok dograditve 1. november 1955.
2. dne 11. septembra 1954 ob 10 za dve enonadstropni stanovanjski poslopji po 1250 m² v Leskovcu. Rok dograditve 1. julij 1955.
3. dne 12. septembra 1954 ob 8 za Dom JLA, 2000 m², v Vučitrnu. Rok dograditve 1. november 1955.
4. dne 12. septembra 1954 ob 10 za eno dvonadstropno stanovanjsko poslopje s 650 m² v Vučitrnu. Rok dograditve 1. julij 1955.
5. dne 12. septembra 1954 ob 12 za eno enonadstropno stanovanjsko poslopje s 450 m² v Vučitrnu. Rok dograditve 1. julij 1955.
6. dne 14. septembra 1954 ob 10 za eno dvonadstropno stanovanjsko poslopje s 650 m² v Strumici. Rok dograditve 1. julij 1955.
7. dne 14. septembra 1954 ob 12 za dve enonadstropni stanovanjski poslopji po 1100 m² v Strumici. Rok dograditve 1. junij 1955.

II. ofertno licitacijo

1. dne 6. septembra 1954 ob 8 za eno enonadstropno stanovanjsko poslopje s 450 m² v Kuršumliji. Rok dograditve 31. december 1954.
2. dne 6. septembra 1954 ob 10 za eno enonadstropno stanovanjsko poslopje s 650 m² v Bitolju. Rok dograditve 31. december 1954.
3. dne 6. septembra 1954 ob 12 za eno enonadstropno poslopje s 67 m² v Hruševcu. Rok dograditve 31. dec. 1954.
4. dne 6. septembra 1954 ob 13 za eno prilično poslopje z 290 m² v Kruševcu. Rok dograditve 31. december 1954.

Tehnično dokumentacijo in pogoje je moč videti v pisarni Vojne pošte 5573-27 v Skoplju vsak delavnik od 7 do 14. kjer je moč dobiti predračun brez cene, v katerega mora vsak ponudnik vnesti svoje posamezne cene.

Pismene ponudbe v zapečateni kuverti je izročiti neposredno ali po pošti Vojni pošti 5573-27 Skopje, pol ure pred začetkom licitacije. Pravico do licitacije ima sieherno gradbeno podjetje, ki z odlokom dokaže, da je kot takšno registrirano in da je doslej izvajalo takšna dela.

K PISMENI PONUDBI MORA PONUDNIK PRILOŽITI SE NASLEDNJE:

1. pismeno izjavo, da so mu pogoji in revidirani glavni projekt znani in da privoli v to, da po njih licitira.
2. višino režijskih stopenj in amortizacije, ki jih bo uveljavil v primeru naknadnih del, katere glavni projekt ne predvideva.
3. dokaz o registraciji in sposobnosti podjetja (podatki o višini in sestavi osnovnih sredstev, razpoložljivem strokovnem kadru in podatki o doslej izvedenih delih takšne vrste).
4. kavelj v znesku 2% ponujane vsote in sicer v obliki garantnega pisma Narodne banke.
5. predračun, ki ga je ponudnik dobil od investitorja; v njem morajo biti s črnilom vnešene ponujene posamezne cene, kakor tudi skupna cena.
6. spisek cen materiala franko proizvajalec, s katerim so pri licitaciji računali.

Ponudnikom, ki k svoji ponudbi ne bodo dodali vseh zgoraj omenjenih dokumentov in podatkov njihovih ponudb, ne bomo upoštevali.

Vsi ponudniki imajo obveznosti do investitorja v roku 30 dni vstevši od dneva licitacije.

IZ PISARNE VOJNE POŠTE 5573-27 SKOPLJE

Mariborske zdravstvene ustanove so pretesne

Kdo naj investira gradnjo bolnišnic, ki sprejemajo na zdravljenje bolnike tudi iz drugih krajev

Poslanci zvezne in republiške ljudske skupščine iz mesta Maribora in okoliškega okraja so v ponedeljek razpravljali na svojem sestanku o ljudskem zdravstvu v mestu in okolici. Sveta za zdravstvo pri MLO in OLO Maribor sta namreč opozorila, da zdravstvene ustanove v Mariboru niso bile dovolj upoštevane in osnutku dotacij iz republiških sredstev, ki ga je sestavil Svet za zdravstvo pri izvršnem svetu LRS.

Razen drugih potreb sta poročevalca svetov bremenila med najvažnejšimi ureditvami novega otroškega oddelka in razširitev bolnišnice za pljučno tuberkulozo na Pohorju. Tudi kirurški oddelki ne ustrezajo sodobnim principom.

Otroški oddelki so leta 1946 uredili v poslopju, ki so ga med vojno zgradili za stanovanja. Za prvo silo je zadoščal, vtem ko je da-

nes pretesen. V majhnih sobah, v katerih bi po predpisih smeli stati le po dve postelji, jih je sedaj po pet; balkonov in teras, ki so potrebni za uspešno zdravljenje, pa sploh ni. Vzlic temu ima oddelki le 30 postelj, potrebnih pa bi jih bilo okrog 75. Zaradi pomanjkanja postelj je treba bolnika prežgajati v sobah in ni mogoče sprejeti vseh, ki jim je potrebna nega v bolnici. Novo poslopje za otroški oddelki bi morali graditi že leta 1949, pa so za gradnjo namenjena sredstva morali porabiti za druge stvari. Začasno rešitev iščejo v preselitvi v stavbo pljučnega oddelka v Vinarski ulici. Pozneje pa bodo morali tudi tam dograjevati.

Bolnica za pljučno tuberkulozo je dobila lepo poslopje na Pohorju. Le-ta pa je komaj začetek nove bolnice, ki bo zadoščala vsem potrebam okoliških krajev. Bolnica bi

morala služiti širokemu področju severovzhodne Slovenije, na katerem živi 400.000 prebivalcev. V sedanjih razmerah, ko je še precej pljučne tuberkuloze, bi bilo v tej bolnici potrebnih 250 do 300 postelj. Že sedaj, ko je zmogljivost bolnice zelo omejena, se v njej zdravi prav toliko bolnikov iz okoliških krajev kot iz mesta. Zato mesto samo ne more investirati nadaljnje gradnje.

Podobne težave so tudi v drugih oddelkih mariborske bolnišnice, v kateri se zdravi bolniki tudi iz sosednjih krajev. Zato bo morala za investicije skrbeti širša skupnost. Ljudski poslanci so menili, da bo treba o zdravstvenih ustanovah, ki služijo večjim okrajem, razpravljati na sestankih, ko se bodo predstavili okrajem menili o bodočih komunah in skupnosti komun slovenskega Podravja. Skupnost komun bo lahko reševala takšna vprašanja in skrbelo za investicije. Za prihodnje leto, oziroma dokler skupnost komun ne bo začela in reševala takšnih vprašanj, pa menijo, da bi potrebe zdravstvenih ustanov v Mariboru bilo treba upoštevati pri participaciji na dohodkih. Da jih le ne bi spregledali, kot so jih pri dotacijah. Mestni in okrajni svet za zdravstvo bosta zbrala potrebno dokumentacijo in jo določila Svetu za zdravstvo pri izvršnem svetu LRS, da bi njihove potrebe stavil v seznam nujnih gradenj.

V Novi Gorici se je sinoči začel bogat program kulturnih in drugih prireditev, ki bodo trajale ves teden v počastitev občinskega praznika novogoriške občine in enajste obletnice goriške fronte. Dramska skupina prosvetnega društva »Jože Srebrnič« iz Solikana je v nabit polni dvorani v zgodovinskem krompirskem gradu uprizorila igrano »Kadar se utrga oblak«. Zadnji in hkrati najbolj svečani dan proslave bo v nedeljo, ko bodo na glavnem trgu v Solkanu odkrili velik spomenik tri sto padlim partizanom in žrtvam fašističnega terorja iz stare Gorice in novogoriške občine. Spomenik je delo priznanega slovenskega kiparja in solkankega rojaka Borisa Kalina. Na sliki: Detajl bronastega kipa, ki bo stal na vrhu spomenika. M. D.

Na »Partizanski cesti« v Savinjski dolini se spoznavajo

Gradnja Partizanske ceste Bravoslovce-Dobrovlje-Nazarje v Savinjski dolini lepo napreduje. Na 3,5 km dolgi trasi je vse živo. Še ob nedeljah tukaj delo ne počiva. V nedeljo 5. septembra so že četrtič prišli na pomoč delavci in minerijske smodnišnice Na šestih kamionih se je pripeljal semkaj okrog 150 ljudi. Medtem ko so minerijske razstreljevalne skale natere, so ostale skupine čistile gozd in odkrivala celino po zakoličenih trasah. Od ranih ur do dveh popoldne so neprestano odkale mine ter zveneli krampi in lopate v rokah neustrahovanih delavcev.

Po skupnem kosilu, ki jim ga je čestni režijski odbor pripravil na državnem posestvu Žovneku, je sledila še kulturna prireditev gostov iz Kamnika. Njihova fol-

klorna skupina je nastopila s venčkom slovenskih narodnih plesov v narodnih nošah, ki jo vodi šolski upravitelj iz Stranj pri Kamniku. Vmes so se vrstile pevske in glasbene točke sopranistk Mihelečevih in jazza. Po enournem folklornem programu je kamniška plesna godba razgibala oba kolektiva: kamniškega in žovneškega, ki sta se v prijetni družbi povežala drug z drugim, saj je tej prireditvi prisostvovalo nad 100 obiralcev hmelja. Za prejšnji večer pa je na braslovškem odru gostovala kamniška gledališka družina z igrano »Sveti plamen«. K

Sindikalni funkcionarji se pripravljajo za sprejem novih tarifnih pravilnikov

Okrajni sindikalni svet Maribor je pred kratkim priredil dvodnevni seminar za sindikalne funkcionarje, na katerem so obravnavali nekatera vprašanja v zvezi s tarifno politiko podjetij. Največ so govorili o pomanjkljivosti, ki so se pojavljale do sedaj, in o načelih, ki jih bo treba upoštevati pri izdelavi novih predlogov. Čeprav spadajo tarifni pravilniki v pristojnost delavskih svetov in upravnih odborov — seveda ob sodelovanju vsega delovnega kolektiva — morajo zavzeti svoje stališče tudi sindikalni in to predvsem takrat, če bi se pojavljale nepravilnosti. Seminarja pri Okrajnem sindikalnem svetu se je udeležilo 60 predstavnikov sindikalnih organizacij.

Sedaj imajo podobne seminarje za širši krog sindikalnih funkcionarjev iz sindikalnih podružnic. V mestu Mariboru so seminarji pri strokovnih svetih posameznih strok, na področju pa po krajevnih svetih. Večina seminarjev je že končanih, ostali bodo pa v prihodnjih dneh.

NAJBOLJŠO ŽIVINO JE RAZSTAVILO KMETIJSKO GOSPODARSTVO ZAVRČ

Živinorejci ptujskega okraja so v nedeljo razstavili na prostoru Okrajne gospodarske razstave 80 glav goveje živine. Ocenjevalna komisija, ki so jo sestavljali živinorejci strokovnjaki, je prisodila prvo premijo za najboljšo govejo živino Kmetijskemu gospodarstvu Zavrč. To je prejelo 40.000 din premije in zlati pokal v trajno last, poleg tega pa še 59.000 din za posamezna razstavljenega goveda. Drugo premijo v znesku 40.000 din je ocenjevalna komisija razdelila dvema zasebnima živinorejcem: Francu Borku iz Središča, ki je razen premije prejel še 9000 din in srebrni pokal živinorejskega odbora pri Okrajni ljudski zvezi Ptuj, in Ivanu Babiču iz Lopersice, ki je tudi predsednik KZ Ormož, ki je prejel še 8000 din za razstavljeno živino in srebrni prehodni pokal.

Denarne nagrade so podelili še mnogim drugim živinorejcem v skupnem znesku 340.000 din. — Sredstva za nagrade so prispevali: Okrajni ljudski odbor, Okrajna zadruga zveza in Mlekarna v Ptuj ter Državni zavarovalni zavod iz Maribora. Najvišje denarne nagrade so prejeli izmed zasebnih živinorejcev: Gustav Ozmeč iz Ormoža 13.500 din, Alojz Lah iz Podgorcev 12.500 din in Ivan Masten iz Pušencev 12.000 din. Osebe, ki oskrbuje živino v Veterinarski bolnišnici v Ptuj, je prejelo 10.000 din. Med kmetijskimi zadrugami pa je največ prejela Dornava v znesku 10.000 din, Podlehnik 8000 din in še nekatere druge.

Ob podelitvi nagrad so govorniki poudarili, da sta selekcija živine pri kmetijskih zadrugah in okrajna revija plemenske živine pokazali velik napredek živinoreje v ptujskem okraju od zadnje

gospodarske razstave, ki je bila pred tremi leti. Napore za izboljšanje živinoreje pa bo treba še nadaljevati.

Razen goveje živine je bilo razstavljenih tudi nekaj prašičev, ki pomenijo največje uspehe v prašičjereji v okraju: 406 kg težak merjasec in plemenska svinja z 11 mladiči. P. J.

Za nadaljnji razvoj zadrugištva je potrebno odstraniti razne pomanjkljivosti

Če analiziramo razvoj splošnih kmetijskih zadrug v prvi polovici leta v Prekmurju, lahko ugotovljamo napredek, ki se kaže predvsem na področju pospeševanja kmetijstva in vedno večjega zanimanja upravnih odborov zadrug za nadaljnji razvoj zadrugištva.

Zadrugi pospeševalni odbori žanjejo pomembne uspehe, vzlic dokaj skromnim finančnim sredstvom. Razen živinorejskih in strojnih se uveljavljajo tudi železniški in sadjarski odbori. Tako se prekmurske zadruge vedno bolj odresajo ozkosti poslovanja in v trgovski smeri in svojo dejavnost posvečajo napredku kmetijstva. So pa še zadruge, kjer so ti odbori le na papirju in dela le trgovski odsek, pa še ta slabo. Večinoma so take zadruge tudi organizacijsko slabe ter se jih je že nekaj združilo s sosednjo gospodarsko močnejšo zadrugo. Tudi ostale, kakor n. pr. v Domajncih, Melincih, Motvarjevcih, D. Bistrici, Rankovcih itd., bodo morale iti čimprej po tej poti.

Pojavi kriminala — predvsem v trgovinah — so bili preteklo leto precej pogosti. To stanje se pa tudi v letošnjem letu ni izboljšalo in revizijska služba še vedno ugotavlja razne nerednosti, kar

vzbuja upravičeno nejevoljo zadrugišnikov. Nič kaj razveseljivo ni, če pogledamo, da izkazujejo zadruge nad 13 milijonov din dolžnikov za primanjkljaje. Vse prepogosto je tudi dajanje potrošnega blaga na up, kar je še toliko bolj nerazumljivo, ko imajo zadruge že itak skromno odmerjena obratna sredstva.

V prvem polletju izkazujejo zadruge nad pol milijarde prometa, so pa dani vsi pogoji, da dosežejo do konca leta blizu pol-drugega milijardo. Vendar je pa precej zadrug, ki je zaključilo svoje polletno poslovanje s — sicer manjšo — izgubo. To se je zgodilo mnogim zadrugam, ki so pretekla leta dobro gospodarile. Vzrok je ta, da imajo precej kmetijskih strojev, ki so jih nakupile predvsem lani, sedaj je pa potrebno odplačevati visoke obroke in visoko amortizacijo. Tega pa ne zmorejo, kajti razen redkih izjem prekmurske zadruge ne trgujejo z lesom. V korist kmetijske proizvodnje in predvsem nadaljnje mehanizacije prekmurskega kmetijstva bo potrebno vprašanje amortizacije in sploh dajanje dolgoročnih kreditov čimprej temeljito proučiti.

Premalo pozornosti so pa zadruge posvečale doslej izobraževalnim prosvetnim nalogam in vzgoji svojih članov. Nekaj zadrug je sicer, ki imajo knjižnico, vendar pa s kaj skromno strokovno literaturo. Tudi naročnikov kmetijskega zadrugišnega ter ostalih listov je malo. Tudi za vzgojo zadrugišnih uslužbencev, predvsem knjigovodij, bo treba bolj skrbeti. Z izboljšanjem strokovnega kadra v prekmurskih zadrugah in večjo pomočjo okrajnih organov bodo kmetijske zadruge dosegale zaželene uspehe. (k)

Pogled na Dobrovlje, koder bo držala »Partizanska cesta«

B R A L C I N A M P I Š E J O

Bi lahko ustanovili lutkovno gledališče?

V Novi Gorici je v okviru SKUD »Janko Premrl-Vojko« delovala tudi lutkarska sekcija. Pobudnica in voditeljica te dejavnosti je bila tov. Mimi Majer. Toda zaradi raznih težav je lutkovna sekcija že pred leti nehala delovati. Tovarišica Majerjeva je skušala težave sicer premostiti, toda kamorkoli se je obrnila za pomoč, je naletela na obljube, žal samo na obljube. Ker težav ni mogla rešiti, je to dejavnost opustila.

Vprašujemo se, ali v Novi Gorici ne bi mogli spet postaviti lutkovnega gledališča na noge. Prve izkušnje imamo, imamo tudi potreben kader, pa tudi materialna zapuščina — oder, lutke in drugo — je še nekje. Pobudo za ustanovitev novega lutkovnega gledališča naj bi prevzela »Svoboda«. Tovarišica Majerjeva bi pa verjetno ponovno pristala na sodelovanje. Če se ne bi mogla popolnoma posvetiti temu delu, bi to lahko storila vsaj delno, seveda proti honorarju. Sodelavci bi našli med dijakmi. Vzgajala bi jih M. Majerjeva, za

začetek bi dobili zasilen prostor, kjer bi imeli vaje. Za nadaljnje delo bi potrebovali denarno pomoč za preureditev odra, za nabavo lutk, scenarije in drugega. V začetku bi seveda bilo gledališče deficitno, po časi bi pa že krilo izdatke. Sicer je pa praksa pokazala, da je tako gledališče vedno potrebno finančne pomoči, lišče.

Potrebovali bi nov Pravilnik o živinskih potnih listih?

Star Pravilnik o živinskih potnih listih je v marsičem pomanjkljiv. V njem je na primer zapisano, da se izdajajo živinski potni listi zaradi preprečevanja živalskih kužnih bolezni. To je prav, kajti živinski potni list je med drugim tudi potrdilo oz. dokaz o zdravju živine. V Pravilniku pa je tudi zapisano, da je živinski potni list tudi dokaz o lastništvu. Za potni list bi bilo razen tega zapisano tudi to, da se izdajajo živinski potni

listi zaradi preprečevanja prekupevanja z živino. Kajti če je živinski potni list hkrati dokazilo o zdravju in lastništvu živine, potem je povsem razumljivo, da se izdajajo živinski potni listi zaradi preprečevanja bolezni in prekupevanja.

V Pravilniku nikjer ne stoji, da se ne sme izdati živinski potni list prekupevalcu, ki kupi živino in jo čez nekaj dni zopet proda. Prav tako nikjer ne stoji, da se živina ne sme prodajati po hišah. Po mojem bi moral vsebovati nov Pravilnik o živinskih potnih listih oboje, če hočemo vsaj delno zajeti prekupevalce. Kontrola na drepkupevalcih bi bila uspešna le tedaj, če bi zabranili prodajo živine po hišah.

Tudi kazenske sankcije, ki jih vsebuje star Pravilnik o živinskih potnih listih, so neznatne. Morda ravno zaradi tega nihče več ne polaga pozornosti temu predpisu o živinskih potnih listih. Dogaja se namreč, da nekateri uslužbenci na občinah izdajo živinske potne liste kmetom, ki ne predložijo nobenega dokazila o lastništvu, kakor to zahteva Pravilnik. Prav tako se dogaja, da izdajajo živinske potne liste za živino iz druge občine ali iz drugega okraja pa celo iz druge republike. S tem seveda podpirajo prekupevalce, namesto da bi jim ravno na občinah zadali odločilni udarec.

F. S.

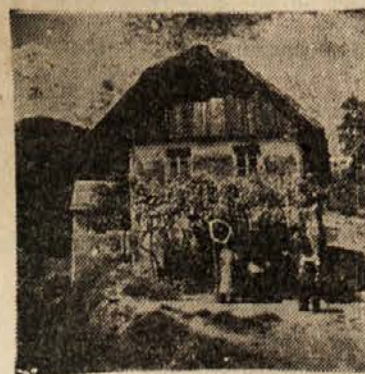
OD VSEPOVSOD

MURSKA SOBOTA

V Soboški bolnici so s 1. avgustom znižali cene oskrbnemu dnevu. V prvem polletju je namreč nastal v bolnici presežek dohodkov ustanove. V prvem polletju je bilo precej več oskrbnih dni, kot so predvidevali ter so tudi zelo znižali izdatke za plače. Tako lo sedaj po novih kalkulacijah potrebuje plačevati v bolnici Murska Sobota naslednje zneke: na kirurškem, ginekološko-porodniškem, pljučnem in internem oddelku 720 din dnevno. V infekcijskem oddelku bolnice v Rakičanu pa so znižali ceno oskrbnemu dnevu od 1.100 na 990.

ŠOSTANJ

V nedeljo, 12. septembra, bodo šostanjski gasilci prevzeli nov tipizirani gasilski avtomobil. Gasilsko društvo šostanja je najprej v okraju in jo letos slavilo 75-letnico obstoja. V tem času je pomagalo gasiti številne požare, njegovi člani so poma-

Motiv iz Halož

KAMNIK

V parku pred gimnazijo so uredili ličen alpinski vrtilček, zraven njega pa majhen ribnik z vodomotom. Prejšnji teden so spustili v ribnik 40 kanadskih postrvi, vendar so po prvi riblji že prve dni našli njihovo število. Postrvi so zdaj nadomestili z ostriži.

V okviru gospodarske razstave je prvič nastopil kamniški omet pod vodstvom pekovodice Viktorja Miheliča. Obisk je bil tako velik, da je zmanjkalo prostora.

S. L.

VIPAVA

Vinarska in sadjarska zadruga v Vipavi bo proslavljala v nedeljo 60-letnico svojega delovanja in bo priredila tudi vinarsko razstavo.

F. A.

KRMELJ IN OKOLICA

Ob koncu del pri vaškem vodnjaku so uprizorili v nedeljo, 5. septembra v Biral vasi pri Šentjanžu igrano »Vedek«.

Ob koncu prejšnjega tedna je obiskal del Dolenjske trielanski mladinski tamburaški zbor Svobode II. iz Trbovelj. V soboto so tamburaški priredili koncert v polni dvorani Zadruga doma v Mokronogu. V nedeljo, 5. t. m. pa v prijazni vasi Malokcu.

Na Telčah pri Trzinu že dolgo časa poročajo šola, ki je bila za časa NOV porušena. V letošnjem letu pa jo bodo končno le pričeli graditi. V ta namen so v vasi že ustanovili gradbeni odbor. — jak delujejo še druga škropiva proti korodacijskim hroščem in zajedalcem. C.

Ogrožene štajerske jablane so rešene

Tovarna »Pinus« v Račah pri Mariboru je začela izdelovati razna zimska škropiva: Rumusan, Rumusan-olje in Parapin. Ta zaščitna sredstva so pomladila drevesa, ki jih je kapar skoraj popolnoma uničil. Veje so požgali, drevo poškopili in po dveh letih so že dočakali novo sadje na novoposajenih vejah. Škropivo ne uničuje samo kaparja, vsebuje tudi hormone za boljše rast. Razen tega uničuje vse zajedalce, ki se skrivajo v lubju in lubju tudi ostriži. Kmetje so se nekaj časa bali škropiti z novimi sredstvi, ker je škropivo strupeno. Strupeno pa je le tedaj, če škropilec pije med škropljenjem ali šest ur pred tem alkohole pije, ali pa če med tem delom kad. Zelo dobro pa je medtem piti mleko.